

FARYS - Klimaatactieplan

Rapportering 2021

Planning 2022

Noot

FARYS verzorgt diensten in het publieke domein voor steden en gemeenten. FARYS is de overkoepelende naam voor de activiteiten van de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden van TMVW en TMVS en de activiteiten van Creat CV. TMVW staat in voor de opdrachthoudende activiteiten: drinkwaterdistributie en -transport, zuivering en beheer van sportaccommodaties. TMVS staat in voor de dienstverlenende activiteiten voor de deelnemers in het kader van de ondersteuning van de aankoopactiviteiten via een webportaal met de naam CREAT. Ook de partners van Creat CV doen beroep op dit portaal.

1 Situering

De visienota met de strategie 2019-2025 werd in oktober 2019 door de bestuursorganen goedgekeurd. Deze visienota omvat de missie die een samenvatting geeft van de kernopdracht:

Als ondernemende vertrouwenspartner van gemeenten garandeert TMVW levering van betaalbaar en kwaliteitsvol drinkwater in alle omstandigheden.

We zorgen voor een betrouwbaar transportnet, staan in voor een continue levering en distributie van drinkwater en de sanering van afvalwater.

We gaan duurzaam om met water en benaderen het circulair.

We staan ten dienste van onze gemeenten en huishoudelijke en industriële klanten.

We bieden hen een hoogkwalitatieve service met toegevoegde waarde, stellen onze onderscheidende kennis en kunde ter beschikking bij het beheer van hun activiteiten en projecten en nemen hierin een pioniersrol op.

We benutten maximaal elke kans tot samenwerking met alle stakeholders (en nutspartners).

Deze missie wordt vertaald in een aantal doelstellingen. In die doelstellingen staan op economisch vlak innovatie en duurzaamheid op de agenda. Daarnaast streeft FARYS de maatschappelijke ambitie na om significant bij te dragen tot de realisatie van de maatschappelijke en de klimaatdoelstellingen.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen is reeds jaren in de missie & visie opgenomen. Het wordt maximaal in de praktijk omgezet. De toekomstvisie 2019-2025 ligt in het verlengde van de ingeslagen weg in het strategisch plan van 2017 waarbij duurzaam ondernemen als strategische prioriteit werd geformuleerd. Daar werd een jaarrapportering en een jaaractieplan geïntroduceerd. Deze rapportering is terug te vinden op de publieke website van FARYS. Elke actie hierin wordt enerzijds maximaal vanuit de **integratie met de activiteiten van de onderneming beoogd** om het geïntegreerde duurzaamheidsbeleid vanuit elke activiteit en elke stakeholder in de verf te zetten. Anderzijds worden bedrijfsgebonden acties gerapporteerd die de duurzame bedrijfsvoering in de verf plaatsen.

Duurzaam ondernemen is enkel haalbaar wanneer iedereen dit als uitgangspunt heeft en het ingebed is in de strategische doelstellingen. Het intern Milieuteam zorgt voor de stuwende kracht en gedragenheid. De acties zijn dynamisch en gekoppeld aan de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen of Sustainable Development Goal's (SDG's) van de Verenigde Naties die tegen 2030 gerealiseerd dienen te zijn. Jaarlijks worden de acties ter certificatie voorgelegd aan Voka. Bij positief resultaat van de uitgebreide audit resulteert dit in het Voka Charter Duurzaam Ondernemen. De audit wordt door leden van Voka en experts uit het bedrijfsleven uitgevoerd.

In 2020 werd tevens het Unitar certificaat als SDG-Pioneer behaald. Dit na gedurende drie jaar minstens één actie te realiseren in elke SDG. Unitar is het opleidingscentrum van de Verenigde Naties in België.

Het engagement van het bedrijf is niet alleen uitgesproken in de strategische visie, maar tevens verwoord in de duurzaamheidsverklaring. Deze is [op de website](#) terug te vinden en geheel gealigneerd op de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen.

DUURZAAMHEIDSVERKLARING

Januari 2020

FARYSITMW aligneert zich met de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen uit de 2030 agenda van de Verenigde Naties. De diverse doelstellingen maken deel uit van de bedrijfsbiotoop en gaan hand in hand met de strategische prioriteit om de klimaatdoelstellingen te behalen. Vanuit de kern van het bedrijf wordt hier op een deskundige, baanbrekende, open, betrokken en klantvriendelijke manier zuurstof aan gegeven.

Op een duurzame manier alle water- en sport gerelateerde activiteiten realiseren voor alle belanghebbenden is het uitgangspunt. Dit is evenzo voor alle andere aangeboden diensten. Daartoe wordt jaarlijks een actieplan Duurzaam Ondernemen opgezet en gerapporteerd. Het plan garandeert een voortdurende verbetering van de bedrijfsprestaties, bovenop het nakomen van de vigerende wetgeving. Kostenefficiënt, duurzaam en milieubewust ondernemen zijn de prioriteiten. Dit weerspiegelt zich in zowel nieuwbouwprojecten als bij de exploitatie. Alle belanghebbenden (vennoten, partners, medewerkers, klanten en aannemers) daarbij permanent direct en indirect stimuleren, zorgt voor een brede gedragenheid. Het geheel wordt onder impuls van het milieuteam extern gecertificeerd via het Charter Duurzaam Ondernemen. Concrete voorbeelden van realisaties worden gerapporteerd via Public Governance.

Marleen Porto-Carrero
algemeen directeur

Christophe Peeters
voorzitter

2 Realisaties 2021

Duurzaam ondernemen is een manier van werken die lukt, wanneer elke medewerker dit doet. Samenwerken rond duurzaamheid en het streven naar hetzelfde doel is dan ook de basis voor duurzaam ondernemen binnen het bedrijf.

2.1 Activiteitsgebonden projecten

Vanuit de strategie van duurzaam ondernemen worden meerdere initiatieven gestimuleerd, die elk op hun manier bijdragen tot het resultaat van elke activiteit. Concreet is er aan volgende projecten gewerkt in 2021:

- **Alliantiestrategie**

Een proactief antwoord bieden op uitdagingen zoals circulariteit en leveringszekerheid is een trigger voor een alliantiestrategie en in bredere zin samenwerking met alle relevante partners ter zake. Met **De Watergroep** wordt een gerichte samenwerking geconcretiseerd binnen een gezamenlijk dochterbedrijf. De redenen hiertoe zijn evident. Samen sta je beleidsmatig, operationeel en financieel sterker om in te spelen op uitdagingen die ontstaan uit de klimaatverandering en geschetst worden in beleidsteksten zoals de Blue Deal. Vier concrete werkgebieden voor gezamenlijke aanpak zijn:

- (automatiseren van) netmonitoring en -sturing
- optimaliseren van opslagcapaciteit (ASR)
- optimaliseren van aan – en verkoopcontracten
- coördineren van investeringen.

Met het **waterbedrijf van Knokke-Heist** bestaat een lange samenwerking voor de toelevering van drinkwater aan het lokale distributienet van de gemeente. Op 22 februari 2022 werd een overeenkomst ondertekend om ook voor andere activiteiten nauwer samen te werken en zo gezamenlijk de uitdagingen door onder meer de klimaatrevolutie aan te gaan. AGSO Knokke-Heist zal voortaan beroep doen op de expertise van FARYS in het beheer en uitbating van drinkwaterinfrastructuur en netten.

Thema	SDG	Omschrijving
Planeet		<i>Verzeker toegang en duurzaam beheer van water en sanitatie voor iedereen.</i> <i>Duurzaam watergebruik.</i>
Welvaart		<i>Versterk de implementatiemiddelen en revitaliseer het wereldwijd partnerschap voor duurzame ontwikkeling.</i> <i>Watergerelateerde ontwikkelingsondersteuning.</i>

- **AquaDuct**

Na de opstart in 2020 verdubbelde het **waterproductiecentrum in Oostende** (WPCO) in 2021 zijn capaciteit tot 24 miljoen liter drinkwater per dag of 8 miljoen kubieke meter per jaar. Ook al bleek 2021 op zich een ‘nat’ jaar, dan was de recente klimaatrevolutie, met de eraan verbonden droogteperiodes, een drijfveer om de leveringszekerheid in het kustgebied verder te versterken.

In een breder (geografisch) kader wordt dit ook beoogd via het AquaDuct project dat in het westelijk deel van Vlaanderen de productiefaciliteiten met de onderscheiden afnamegebieden verbindt; ook deze buiten het FARYS-gebied. Het uitgebreide transportnetwerk van FARYS vormt hierbij de draaischijf en werd daarvoor ook in 2021 via verscheidene projecten aangepast en uitgebreid:

- In Ronse is een vergaarbak en een pompstation op het regionaal bedrijventerrein Pont-West gebouwd. Hiermee wordt de leveringszekerheid van de stad Ronse verzekerd, aangezien Ronse maar over één aanvoerleiding beschikt.

- Het pompstation van Merelbeke werd in het voorjaar van 2021 in dienst genomen. Het kan tot 24.000 m³ water per dag van zone ‘noord’ naar zone ‘zuid’ pompen.

- De bouw van het tweede reservoir in Asse is afgerond. De twee identieke reservoirs met tussenin een ondergronds pompstation dat perfect geïntegreerd is in het landschap, zijn in 2021 geheel in dienst genomen.

Reservoirs Asse

Reservoirs Oostende

De bouw van een **pompstation en reservoirs** langs de Amandinestraat in Oostende zijn gestart. Deze reservoirs komen als buffer tussen de nieuwe drinkwaterproductie te Oostende en het transportnet. Dit laat toe de productie af te vlakken ten opzichte van het verbruik en om bij piekverbruiken, calamiteiten of gepland onderhoud, de buffer te gebruiken om tijdelijk extra volume in het transportnet te pompen. Vanuit het reservoir zullen steeds Middelkerke en Oostende bediend worden, een deel van het water zal ook richting Brugge gaan. In geval van nood kan het water tot in Brakel gepompt worden. De reservoirs zijn identiek aan die in Asse. De reservoirs zullen voorzien worden van zonnepanelen. De optie om windmolens te voorzien wordt ook bekeken, aanvullend met batterijen ter optimalisatie van het gebruik van de hernieuwbare energie.

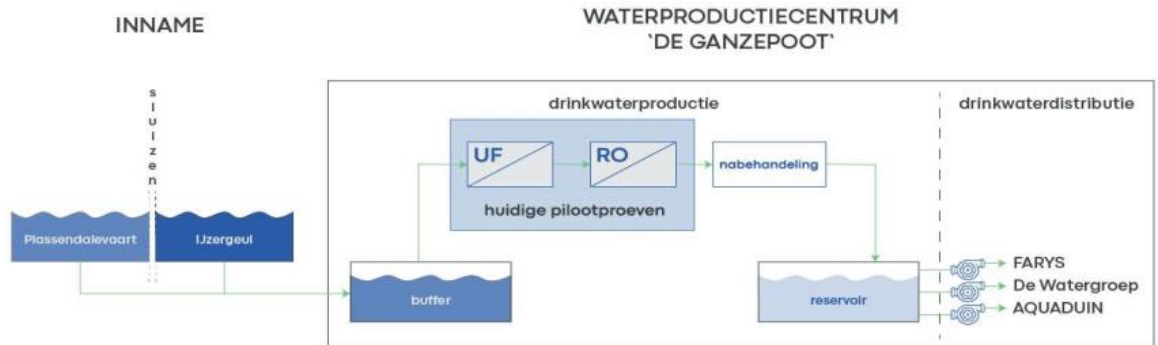
Thema	SDG	Omschrijving
Planeet		<p><i>Verzeker toegang en duurzaam beheer van water en sanitatie voor iedereen.</i></p> <p><i>Duurzaam watergebruik.</i></p>

Welvaart	 <p>7 BETAALBARE EN DUURZAME ENERGIE</p>	<p><i>Verzeker toegang tot betaalbare, betrouwbare, duurzame en moderne energie voor iedereen.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Hernieuwbare energie</i> - <i>Duurzame energieproductie</i> - <i>Engagement in duurzame energieprojecten.</i>
Welvaart	 <p>17 PARTNERSCHAP OM DOELSTELLINGEN TE BEREIKEN</p>	<p><i>Versterk de implementatiemiddelen en revitaliseer het wereldwijd partnerschap voor duurzame ontwikkeling.</i></p> <p><i>Watergerelateerde ontwikkelingsondersteuning.</i></p>

▪ **Waterproductiecentrum De Ganzepoot:**

In aanwezigheid van Vlaams minister Zuhail Demir werd op 15 januari 2022 het startschot gegeven voor een uniek proefproject, een pilootinstallatie om zowel zoet, brak als zout water te zuiveren tot drinkwaterkwaliteit. Het proefproject De Ganzepoot is een belangrijke pijler in de strategie van de 3 deelnemende waterbedrijven, FARYS, Aquaduin en De Watergroep, om een klimaatrobuuste watervoorziening uit te bouwen. Als de innovatieve technologie positieve testresultaten kan voorleggen, wordt er tegen 2025 een nieuw waterproductiecentrum gebouwd dat drinkwater kan leveren aan ruim 30.000 gezinnen. De Ganzepoot is een sluizencomplex in de achterhaven van de stad Nieuwpoort. In het complex komen zes waterwegen bij elkaar, die via de Ganzepoot en de IJzermonding met de Noordzee worden verbonden.

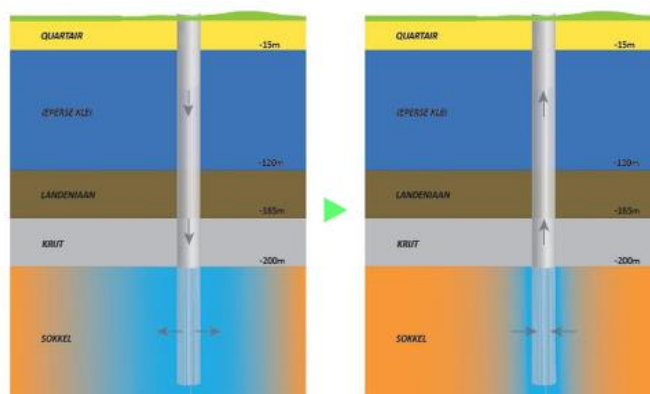

Thema	SDG	Omschrijving
Planeet		<p><i>Verzeker toegang en duurzaam beheer van water en sanitatie voor iedereen.</i></p> <p><i>Duurzaam watergebruik.</i></p>
Welvaart		<p><i>Versterk de implementatiemiddelen en revitaliseer het wereldwijd partnerschap voor duurzame ontwikkeling.</i></p> <p><i>Watergerelateerde ontwikkelingsondersteuning.</i></p>

- **Aquifer Storage and Recovery ~ ASR**

Een andere mogelijkheid, naast zeewaterontzilting, om de drinkwaterlevering klimaatrobuuster te maken, is het creëren van **een winter-zomer batterij**. In de winter zou zo de relatieve overvloed aan oppervlaktewater en productiecapaciteit benut worden om drinkwater aan te maken en ondergronds op te slaan in de 'Vlaamse sokkel' (200 à 300 meter diep). De reserve kan dan in de zomer opgepompt en als drinkwater ingezet worden zonder andere bronnen en hun gebruikers te belasten. Via proefprojecten wordt de haalbaarheid van het principe en het vooropgestelde potentieel qua kwaliteitsbehoud en lage ecologische impact, nagegaan. Een van deze projecten betreft het gebruik, na opwerking, van effluentwater van een RWZI van Aquafin.

Thema	SDG	Omschrijving
Planeet		<i>Verzeker toegang en duurzaam beheer van water en sanitatie voor iedereen.</i> <i>Duurzaam watergebruik.</i>
Welvaart		<i>Bouw veerkrachtige infrastructuur, bevorder inclusieve en duurzame industrialisering en stimuleer innovatie.</i> <i>Visuele integratie.</i>

- **Risicoanalyse en risicobeheersplan toevoernet**

FARYS beheert ruim 650 km toevoerleiding. Dit toevoernetwerk is samen met het voedingsstation Buggenhout van cruciaal belang voor de drinkwatervoorziening in Oost- en West-Vlaanderen en Vlaams-Brabant. Sommige segmenten van dit net werden aangelegd in de eerste helft van vorige eeuw. Om het beheer van dit net verder te versterken, het risico op falen te minimaliseren en in te passen in het exploitatie- en investeringsbeleid, wordt de risicoanalyse en het beheersplan geactualiseerd.

De risicoanalyse van het toevoernet en station Buggenhout werd in 2021 uitgevoerd en brengt de kritische factoren en risico's in kaart met betrekking tot de bedrijfszekerheid en veiligheid en de kwaliteit van het drinkwater. Dit is een initiële stap in de 'Plan-Do-Check-Act' cyclus in een gerichte beheersaanpak.

Thema	SDG	Omschrijving
Planeet		<i>Verzeker toegang en duurzaam beheer van water en sanitatie voor iedereen.</i> <i>Duurzaam watergebruik.</i>
Welvaart		<i>Bouw veerkrachtige infrastructuur, bevorder inclusieve en duurzame industrialisering en stimuleer innovatie.</i> <i>Visuele integratie.</i>

- **Lekdetectie / renovatie / vervanging van leidingen**

Werken aan het drinkwatertransportnet veroorzaken niet alleen verstoringen in de leidingen, maar ook hinder voor de omgeving. De CO₂ footprint van het uitbreken van oude

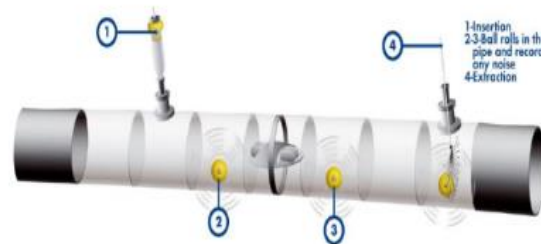
en plaatsen van nieuwe leidingen is groot. De uitdaging bestaat er dus in om de levensduur van de leidingen optimaal te benutten, hun staat te controleren en de noodzakelijke renovaties met minimale hinder, kost en CO₂-uitstoot uit te voeren. Om dit te verwezenlijken wordt ingezet op het opsporen van zwakke plekken in het leidingnet, het vroeg detecteren van lekverliezen en op herstel via sleufloze technieken met minimale ecologische footprint. Meerdere initiatieven werden in deze context opgestart:

- DALI (*Distributed Acoustic Leakage and Intrusion Detection*): via een vaste glasvezelkabel binnenin de leidingen worden akoestisch anomalieën of lekken gedetecteerd. Begin 2021 werd de techniek aan de sector en de industrie voorgesteld in een webinar.

The DALI system

- Een akoestische *smartball* wordt door de stroming meegevoerd en registreert en lokaliseert lekgeluiden in de leiding.

- Satellietbeelden van het werkingsgebied geven *points of interest* aan in het toevoeren distributienetwerk waar zich mogelijk een lekverlies voordoet.

- Een proefproject gaat na hoe artificiële intelligentie kan ingezet worden om lekverliezen vast te stellen.
- Periodieke visuele monitoring van het toevoerleidingennet vanuit de lucht.

Waar aangewezen worden zowel drinkwaterleidingen als rioolleidingen maximaal sleufloos gerenoveerd via *religning* technieken.

- Zo wordt het inbrengen van een glasvezelversterkte 'kous' tegen de binnenwand van bestaande leidingen courant toegepast.
- In 2021 werd een nieuwe horizontale spuittechniek met *epoxycoatings* voor rioolrenovatie getest. Dit geeft onder meer het voordeel dat er achteraf geen aansluitopeningen

dienen gefreesd en waterdicht gemaakt. Ook voor drinkwaterleidingen biedt deze SIPP (*Spray In Place Pipe*) techniek veelbelovende mogelijkheden.

Thema	SDG	Omschrijving
Welvaart		<p><i>Bouw veerkrachtige infrastructuur, bevorder inclusieve en duurzame industrialisering en stimuleer innovatie.</i></p> <p><i>Visuele integratie.</i></p>

▪ **Digitaal legionellabeheer**

In de strijd tegen legionella blijft AquaDomo inzetten op het efficiënt en correct opvolgen van de beheersmaatregelen. Sedert eind 2020 kan dit vlot en efficiënt via het 'Interactief Logboek en Digitaal Legionellabeheersplan'. Deze *app* geeft aan wanneer er genoeg gespeeld is en zorgt ervoor dat de temperatuurmetingen met de draadloze thermometer volledig automatisch gaan. Het digitaal legionellalogboek is altijd compleet met zowel de risicoanalyse, het beheersplan, de tekeningen en alle beheerstaken. Papier is overbodig en de betrokken installatie is permanent klaar voor inspectie door het Agentschap Zorg en Gezondheid.

Het geheel biedt meerdere voordelen:

- Kostenbesparend
- Efficiënt
- Centraal beheer
- Sturing via e-mail
- Automatische spoellijsten.

De app werd kenbaar gemaakt via een marketing campagne (<https://vimeo.com/460569289/8007bd3d02>) en kwam op de AquaRama Trade Fair in Leuven in de kijker. Inmiddels worden een 45-tal eigen gebouwen (FARYS en sportinfrastructuur) via de app beheerd en gebruiken een 6-tal externe partijen deze voor 35 sites.

Binnen de alliantiestrategie en de gerichte samenwerking met De Watergroep zal het aanbod van AquaDomo voor legionellabeheer verruimd worden naar het werkingsgebied van De Watergroep. Deze zou in eerste instantie focussen op het doorgeven van klanten binnen haar gemeenten-vennoten waar AquaDomo de legionelladienstverlening integraal zal uitvoeren. In tweede instantie zouden ook andere types klanten benaderd worden.

Thema	SDG	Omschrijving
Welvaart	 9 INDUSTRIE, INNOVATIE EN INFRASTRUCTUUR	<i>Bouw veerkrachtige infrastructuur, bevorder inclusieve en duurzame industrialisering en stimuleer innovatie.</i> <i>Visuele integratie.</i>

▪ **Tegen 2030 enkel nog digitale watermeters in Vlaanderen**

- In het pilootproject waarbij drie Vlaamse drinkwaterbedrijven, De Watergroep, Pidpa en FARYS, gezamenlijk samenwerken met netbedrijf Fluvius om bij hun klanten telkens gelijktijdig de nieuwe energie- en watermeters te installeren, werd op 18 februari 2022 **voor het eerst** ineens drie nieuwe nutstellers geplaatst. Alle drie zijn het digitale exemplaren ter vervanging van hun bestaande analoge meter voor gas, elektriciteit en ... drinkwater. Zodoende blijft de hinder voor die klanten tot een minimum beperkt, maar worden ook op andere vlakken gunstige effecten gerealiseerd.
- Onder dit **pilootproject** worden in totaal zowat 70.000 drinkwatermeters geïnstalleerd, tegelijk met energiemeters. Het gaat dan vooral om vervanging van bestaande analoge tellers. Dit project bereidt de grootschalige uitrol voor die er dan voor moet zorgen dat alle abonnees van betrokken drinkwaterbedrijven tegen 2030 van een digitale watermeter voorzien zijn, dit conform de doelstelling ter zake van de Vlaamse overheid.
- FARYS ging met collega bedrijven De Watergroep en Pidpa de samenwerking aan om alle technische en operationele aspecten specifiek aan de drinkwatersector op elkaar af te stemmen. Samen gaan zij met Fluvius de samenwerking aan op het vlak van de communicaties tussen de tellers bij klanten en de respectieve nutsbedrijven. Fluvius installeert sinds 2019 digitale energiemeters en bouwde zodoende reeds een uitgebreide expertise op.
- De deelnemende bedrijven voorzien in een uitgebreide communicatie en informatie naar de klanten en andere stakeholders. Om hun gezamenlijke aanpak kracht bij te zetten, voeren de drie drinkwaterbedrijven de campagne onder een gezamenlijk logo "Digitale Watermeter".

Digitale Watermeter

- Een digitale watermeter biedt nogal wat **voordelen** ten opzichte van een analoge of mechanische teller. Deze passen ook in een bredere duurzaamheidsaanpak en -beleving, zeker in het kader van de huidige klimaatveranderingen. Het toestel verzendt of ontvangt zelf gegevens en dat betekent in de eerste plaats minder omzien of werk voor de individuele klant. Dit zowel bij een verhuis of overname als bij de jaarlijkse afrekening waarvoor hij zelf geen tellerstand meer dient door te geven. Het is bij het lopende proefproject nog niet concreet voorzien, maar eens in courant gebruik biedt de digitale watermeter aan elke klant ook de mogelijkheid om zelf het waterverbruik, real-time, te monitoren en inzicht te verkrijgen op het reëel verbruik. Dit via een app of via het klantportaal MyFARYS. Verder wordt de mogelijkheid nagegaan om relevante meldingen of alarmen voor klanten te activeren. Zo bijvoorbeeld bij vaststelling van een abnormaal verbruikspatroon zoals door een acuut lek of door een aanhoudend verliesverbruik. Zo kan verlies beperkt worden en ook het risico op eventuele grote schade.
- Ook voor de drinkwaterbedrijven opent de technologie nieuwe mogelijkheden. De administratie rond meterstanden en facturatie wordt gestroomlijnd en de gegevenskwaliteit versterkt. De frequente informatiedoorstroming zal de drinkwaterbedrijven ook toelaten om lekverliezen op aftakkingen te registreren en biedt ook mogelijkheden om lokale lekverliezen te detecteren. En dit komt het netrendement ten goede. Voorts zal ook informatie kunnen aangewend worden voor de kwaliteitsverzekering binnen de distributienetten. Dit zeker door automatische meldingen van eventuele terugloop van water van een private binneninstallatie naar het openbaar net, maar ook op basis van temperatuurregistraties.
- In een klimaatweerbareder Vlaanderen is elke druppel drinkwater van belang. Daarboven worden de fysieke opnames door de meteropnemers overbodig wat een behoorlijke CO₂-besparing betekent.

Thema	SDG	Omschrijving
Welvaart		<i>Bevorder aanhoudende, inclusieve en duurzame economische groei, volledige en productieve tewerkstelling en waardig werk voor iedereen.</i>
Welvaart		<i>Bouw veerkrachtige infrastructuur, bevorder inclusieve en duurzame industrialisering en stimuleer innovatie.</i> <i>Visuele integratie.</i>

- **Biostable – leerstoel Duurzaam Drinkwater**

Dit langlopende project dat in 2019 opstartte is een samenwerking tussen de UGent en de Vlaamse waterbedrijven. Het wordt uitgevoerd binnen Capture. Het onderzoek richt zich op de mogelijke invloed van een veranderend klimaat op de kwaliteit van het drinkwater, inzonderheid tijdens het transport en de opslag ervan.

De onderzoekers gaan aan de slag met biologische *online monitoring* via innovatieve sensoren die continu de microbiologische waterkwaliteit nagaan en de kleinste verontreinigingen (bv. bacteriën) waarnemen in stromend water. Op deze manier wil de sector toekomstige risico's voorspellen en proactief beperken en voorkomen.

In deze samenwerking tussen waterbedrijven en kennisinstellingen zoals de Universiteit Gent kunnen (doctoraat)onderzoekers de nieuwste apparatuur testen, subsidies verwerven via gezamenlijke projecten en door het academisch-industrieel netwerk verbonden blijven met alle actoren van de watersector en betrokken overheden.

Een simulatie-installatie voor het distributienetwerk werd ontworpen en gebouwd door UGent, o.l.v. prof. Bart De Gusseme (UGent-FARYS). Ze is voorzien van de nodige staalnamepunten en online sensoren voor onderzoek van de chemische en microbiële kwaliteit van drinkwater tijdens transport. Op deze manier kan onder gecontroleerde omstandigheden onderzocht worden wat aanleiding geeft tot ongewenste geur- en smaakcomponenten in het drinkwater, hoe bacteriën (her)groeien in het netwerk en wat de impact is van microbiële contaminaties. Tevens kan de biofilmgroei worden onderzocht en de impact van verblijftijd en stijgende temperatuur ten gevolge van klimaatfactoren. De piloot is zo opgebouwd dat ook andere leidingmaterialen kunnen worden ingebouwd of oudere leidingstukken uit het veld kunnen worden ingepast.

In het verlengde van het BIOSTABLE project is de leerstoel 'UGent-AquaFlanders voor Duurzaam Drinkwater' opgericht, waarin UGent en AquaFlanders op een gestructureerde manier zullen samenwerken ter verbetering van het kwaliteitsmanagement van drinkwater. Een eerste resultaat van deze leerstoel is het gezamenlijk onderzoek van Jorien Favere (promotoren: prof. Nico Boon en prof. Bart De Gusseme), dat is genomineerd voor de Water Industry & Research Award 2021 (watercircle.be en B-IWA). De cel Innovatie van FARYS heeft actief meegewerkt aan dit onderzoek en de bestudeerde watertoren is de FARYS watertoren op de Kattenberg te Gent. De ceremonie van 9 dec 2021 is door corona

uitgesteld naar het voorjaar van 2022. <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0043135419311273>

Thema	SDG	Omschrijving
Planeeet		<p><i>Verzeker toegang en duurzaam beheer van water en sanitatie voor iedereen.</i></p> <p><i>Duurzaam watergebruik.</i></p>
Welvaart		<p><i>Bouw veerkrachtige infrastructuur, bevorder inclusieve en duurzame industrialisering en stimuleer innovatie.</i></p> <p><i>Visuele integratie.</i></p>

- **Sensibiliseren: Kraanwater**

Meerdere acties werden in samenwerking met AquaFlanders opgestart. Deze werden verspreid via diverse kanalen zoals Facebook, LinkedIn en de websites van de betrokkenen.

- Waterf***

Kraanwater drinken is niet alleen goedkoper dan flessenwater, het is natuurlijk ook veel ecologischer, want het stroomt zonder verpakking of transport bij de klanten

thuis naar binnen. Maar, hoe groot is dat verschil nu eigenlijk? De waterbedrijven ontwikkelden onder de vlag van *Kraanwater* een 'online waterkompas' waarmee gebruikers kunnen berekenen hoeveel geld, plastic en CO₂ ze besparen. Met deze sensibiliseringscampagne wil de sector meer bewustzijn creëren rond duurzaam watergebruik. <https://www.kraanwater.be/waterkompas>

- AquaFlanders en de waterbedrijven willen kinderen en jongeren de waarde van water en het belang van duurzaam watergebruik bijbrengen. Daarom bieden ze kant-en-klare educatieve pakketten aan voor het lager onderwijs. Een team van leerkrachten, grafisch vormgevers en experts van de waterbedrijven boog zich maandenlang over de inhoud van dit educatief materiaal, dat volledig werd afgestemd op de huidige eindtermen van het lager onderwijs. Het materiaal bestaat uit lesbrochures, doe-opdrachten en handleidingen voor leerkrachten. Afgelopen jaar werd hard gewerkt aan bijkomende pakketten voor het kleuteronderwijs en voor de B-stroom van het lager onderwijs. <https://www.kraanwater.be/educatie>

- De 'zelfscan water' werd door AquaFlanders en de waterbedrijven ontwikkeld om een breed publiek te sensibiliseren rond de waarde van water en het belang van duurzaam watergebruik. Het gaat om een online doe-het-zelftest waarmee gebruikers hun waterverbruik op minder dan 3 minuten in kaart kunnen brengen. Het resultaat is

een persoonlijk rapport met tips op maat om water te besparen en op een duurzame manier met water om te gaan. <https://zelfscan.kraanwater.be/>

Thema	SDG	Omschrijving
Planeet		<p><i>Verzeker toegang en duurzaam beheer van water en sanitatie voor iedereen.</i></p> <p><i>Duurzaam watergebruik.</i></p>

- **Uitdagingen door klimaatverandering – droogte en schaarste**
 - De klimaatverandering zorgt ervoor dat er zich steeds meer extremen voordoen: periodes van langdurige droogte met risico op waterkort zowel als intense regenbuien met wateroverlast. Vlaanderen bundelt de initiatieven om de effecten hiervan op te vangen in de Blue Deal¹, die de basis vormt van het hoofdstuk "Risico's op watertekort en wateroverlast minimaliseren" van het Vlaams Klimaat Adaptatieplan 2021-2030. Het opzet vormt ook een hoeksteen van het "waterschaarste- en droogterisicobeheerplan", een onderdeel van de stroomgebiedsbeheerplannen 2022-2027. De uitvoering

¹ Meer info over de Blue Deal van de Vlaamse regering: <https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/nieuws/blue-deal-bindt-strijd-aan-tegen-droogte>

van de Blue Deal wordt bewaakt door de High Level Taskforce Droogte. Hierin zijn de betrokken ministers, wetenschappers en professionals aanwezig, onder leiding van Vlaams minister Zuhair Demir. Onder meer de voorzitter van de Droogtecommissie biedt ondersteuning aan de Taskforce. Vanuit AquaFlanders is mevr. Marleen Porto-Carrero afgevaardigd.

- Een ***gemeentelijk hemelwater- en droogteplan (HWDP)*** moet een kapstok bieden om de gemeente meer waterrobuust te maken waarbij gestreefd wordt om het risico op wateroverlast en droogte te verminderen via een integrale, gedragen en gebiedsdekkende visie op het hele watersysteem. Enkel door het watersysteem in zijn totaliteit te bekijken (grondwater, oppervlaktewater en hemelwater) en dit in samenwerking met alle betrokken partners, zal immers op een doordachte manier wateroverlast en waterschaarste kunnen aangepakt worden. FARYS heeft in 2021 input geleverd om een blauwdruk vorm te geven vanuit de ervaringen met de opmaak van hemelwaterplannen en een demonstratieproject voor de aftoetsing van het basishemelwaterplan. Het resulteerde in een aanbod voor de deelnemers voor de opmaak van een HWDP. Vanaf 2022 zal de aanpak breder uitgerold worden. Ook de reeds uitgewerkte hemelwaterplannen worden van nabij opgevolgd in functie van de uitbouw van een meer klimaatrobuust watersysteem voor alle deelnemers.
- In het kader van de ***reductiedoelstellingen*** beogen de stroomgebiedsbeheerplannen 2022-2027 een duidelijke ambitie:
 - Voor de speerpuntgebieden wordt een goede toestand in 2027 beoogd, dus uitvoering van alle maatregelen die nodig zijn om de goede toestand te bereiken.
 - Voor de niet-speerpuntgebieden worden de nodige maatregelen gespreid in de tijd over meerdere planperiodes en moet tegen 2027 slechts een deel van het reductiedoel worden bereikt.

De bestaande projectenportfolio werd, per oppervlaktelichaam, samen met de gemeenten doorgelicht en afgetoetst met de door de Vlaamse regering vastgelegde reductiedoelstellingen. Bij afwijkingen ten opzichte van het vooropgestelde reductiedoel werd gezamenlijk bekeken of er projecten kunnen worden verschoven en/of nieuwe projecten ingepland kunnen worden. Waar nodig naargelang de aard of omvang van de afwijking is een gesprek aangegaan met de VMM en de gemeente om de problematiek te bespreken. Tenslotte hebben de deelnemers, in kader van het openbaar onderzoek van de stroomgebiedsbeheerplannen, een gemeentebesluit geformuleerd en aan het CIW (Coördinatie Integraal Water) overgemaakt.

- Los van de nieuwe investeringen dient er eveneens oog te zijn voor de instandhouding van de bestaande rioolstelsels. De Vlaamse Regering keurde op 25 september 2020 een conceptnota goed met de bedoeling om een betrouwbaar zicht te krijgen op de toestand waarin de gemeentelijke riolen zich bevinden en om het ***assetmanagement*** van de gemeentelijke en bovengemeentelijke rioleringsnetten op elkaar af te stemmen. De Vlaamse regering wil hiermee een beter zicht krijgen op de rioleringsstelsels en op de ecologische, financiële en maatschappelijke risico's die zich eventueel stellen. Er is een duidelijk tijdspad opgesteld om ten laatste tegen 2027 de toestand van het gemeentelijk rioleringsnetwerk in kaart brengen. Alles werd in 2021 conform de 'Code van goede praktijk voor riolering' opgezet om tegen eind

2022 voor elke deelnemer een volledige rioolinventaris, risicokaart en inspectieplan tot 2027 beschikbaar te hebben.

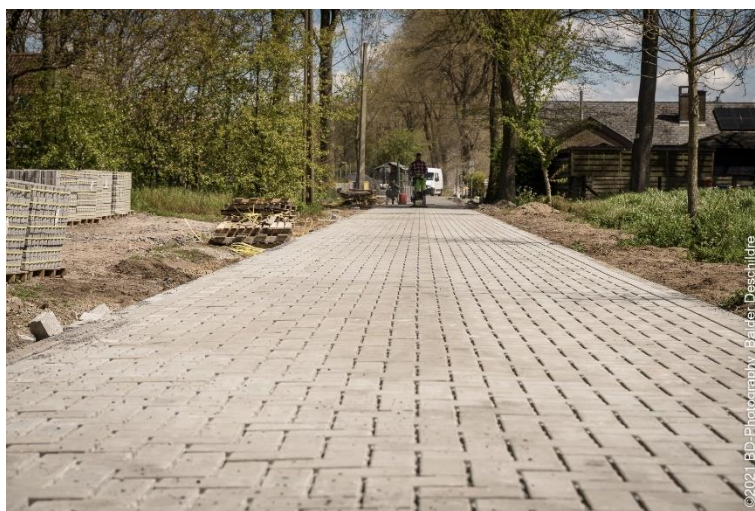
Thema	SDG	Omschrijving
Planeet	 6 SCHOON WATER EN SANITAIR	<i>Verzeker toegang en duurzaam beheer van water en sanitatie voor iedereen. Duurzaam watergebruik.</i>
Welvaart	 8 EERLIJK WERK EN ECONOMISCHE GROEI	<i>Bevorder aanhoudende, inclusieve en duurzame economische groei, volledige en productieve tewerkstelling en waardig werk voor iedereen.</i>
Welvaart	 9 INDUSTRIE, INNOVATIE EN INFRASTRUCTUUR	<i>Bouw veerkrachtige infrastructuur, bevorder inclusieve en duurzame industrialisering en stimuleer innovatie. Visuele integratie.</i>
Partnerschap	 11 DUURZAME STEDEN EN GEMEENSCHAPPEN	<i>Maak steden en menselijke nederzettingen inclusief, veilig, veerkrachtig en duurzaam. Het is een maatschappelijk engagement om de relatie met de buurt en de maatschappij duurzaam uit te bouwen.</i>
Planeet	 13 KLIMAATACTIE	<i>Neem dringend actie om de klimaatverandering en haar impact te bestrijden. Door rationeel energiegebruik de reductie van broeikasgassen bespoedigen.</i>
Planeet	 14 LEVEN IN HET WATER	<i>Behoud en maak duurzaam gebruik van de oceanen, de zeeën en de maritieme hulpbronnen.</i>

- **Eerste waterdoorlaatbare weg in stad Damme**

Omwille van noodzakelijke werken aan nutsleidingen diende de weg volledig heraangelegd te worden, van fundering tot wegdek. Binnen haar engagement tot duurzame en klimaatresistente inrichting van het openbaar domein koos stad Damme er voor om voor het eerst in Vlaanderen een ‘waterbalans weg’ in te richten via een samenwerking tussen Avalon Landscape + Engineering, Stad Damme, Elia, FARYS en APK Group. Het resultaat is een uniek project in Vlaanderen geworden met maximale inzet op natuur en omgeving, zowel tijdens de werken als bij de realisatie. Via een overlegplatform werden alle betrokken actoren bij het uitvoeringstraject betrokken. Suggesties zoals werken zonder

bronbemaling werden toegepast om de grondwaterstand voor de natuur tijdens de werken niet te verlagen.

Het bleek dat de kosten van een waterdoorlaatbare weg in vergelijking met een traditionele uitvoering geen nominale hogere kost met zich mee bracht, zelfs inclusief een fundering aangepast voor infiltratie en buffering van het hemelwater. Als verharding werd gekozen voor een waterpasserende betonstraatsteen met een open voeg. De fundering werd tevens uitgevoerd in materiaal volledig afkomstig uit recycling van opgebroken verhardingen binnen het project. Aangezien dit gaat over een niet gebonden materiaal zal dit bij een volgende herinrichting in de toekomst volledig herbruikbaar zijn.

Thema	SDG	Omschrijving
Planeet		<p><i>Verzeker toegang en duurzaam beheer van water en sanitatie voor iedereen.</i></p> <p><i>Duurzaam watergebruik.</i></p>
Welvaart		<p><i>Bevorder aanhoudende, inclusieve en duurzame economische groei, volledige en productieve tewerkstelling en waardig werk voor iedereen.</i></p>
Welvaart		<p><i>Bouw veerkrachtige infrastructuur, bevorder inclusieve en duurzame industrialisering en stimuleer innovatie.</i></p> <p><i>Visuele integratie.</i></p>
Partnerschap		<p><i>Maak steden en menselijke nederzettingen inclusief, veilig, veerkrachtig en duurzaam.</i></p> <p><i>Het is een maatschappelijk engagement om de relatie met de buurt en de maatschappij duurzaam uit te bouwen.</i></p>

Planeet	 <p>13 KLIMAATACTIE</p>	<p><i>Neem dringend actie om de klimaatverandering en haar impact te bestrijden. Door rationeel energiegebruik de reductie van broeikasgassen bespoedigen.</i></p>
Planeet	 <p>14 LEVEN IN HET WATER</p>	<p><i>Behoud en maak duurzaam gebruik van de oceanen, de zeeën en de maritieme hulpbronnen.</i></p>
Planeet	 <p>15 LEVEN OP HET LAND</p>	<p><i>Bescherm, herstel en bevorder het duurzaam gebruik van ecosystemen op het vasteland, beheer bossen duurzaam, bestrijd woestijnvorming, stop landdegradatie en draai het terug en roep het verlies aan biodiversiteit een halt toe.</i></p>

- **BlauwGroenVlaanderen**

Blauwgroenvlaanderen.be is een website om professionals, die zich bezighouden met de inrichting van de publieke ruimte in Vlaanderen, te informeren en te inspireren rond klimaatadaptatie en het natuurvriendelijk maken van de omgeving. Meerdere FARYS dossiers komen er als voorbeeld in aan bod. Twee van deze projecten zijn reeds uitgevoerd, andere zijn in uitvoering of zitten in een ontwerpfase.

Bij de aanleg van nieuwe projecten moet de code van goede praktijk voor rioleringsystemen worden gevolgd. Deze schrijft voor dat elk ontwerp opgemaakt wordt zodat er geen wateroverlast optreedt bij een bui met een terugkeerperiode van twintig jaar.

Het klimaat verandert en dat merken we ook in Vlaanderen aan alsmaar meer extreme weersomstandigheden. Soms kan het lokaal hard regenen. In de toekomst zal het steeds moeilijker worden om het rioleringsstelsel te voorzien op hevige piekbuien waarvan de intensiteit alleen nog maar toeneemt. Het zou maatschappelijk en economisch ook niet te verantwoorden zijn om buizen aan te leggen die elke bui aankunnen. Een groene, klimaatbestendige inrichting van de publieke ruimte helpt overlast en schade door die buien te beperken. Er wordt meer water geborgen in de bovengrondse ruimte en tevens is er minder afstroming naar de riolering.

Tegelijk beleven we in de zomer vaak lange droge periodes. Zoals ook in de Blue Deal vastgelegd, moet er meer ingezet worden in het ter plaatse houden van hemelwater. Door maximaal in te zetten op ontharden en infiltreren van hemelwater zorgen we ervoor dat de grondwatertafel wordt bijgevuld en dat er minder hemelwater via de grachten of riolering naar waterlopen gaat.

Bij een rioleringsontwerp zetten we dus maximaal in op bronmaatregelen volgens het principe van 'de ladder van Lansink'. Door maximaal in te zetten op ontharden en infiltreren wordt tot een klimaatrobuust ontwerp gekomen dat wapent tegen extreme neerslagbuien en droogtestress. Volgende maatregelen kunnen elk een rol spelen:

VOORKOMEN WATEROVERLAST

WATER HERGEBRUIK

VERDROGING BEPERKEN

BEPERKEN VAN HITTE

BIODIVERSITEIT VERSTERKEN

Concrete voorbeelden die uitgevoerd zijn vinden we in Oostakker dorp en in Cluster Steenakker te Gent

In Oostakkerdorp is een gezellig dorsplein met ruimte voor ontmoeting en ruimte voor groen gecreëerd, met aandacht voor parkeren en met aandacht voor een veel veiligere en meer leefbare verkeersafwikkeling. Het ontwerp zette in op kindvriendelijkheid en robuustheid voor de klimaatverandering. Er werd een nieuw 'groen' en multifunctioneel plein aangelegd met plaats voor evenementen, spel en horeca. De focus lag op grotere autovrije zones, een knooppunt van openbaar vervoer met volwaardig uitgeruste haltes en betere verkeersafwikkeling, meer bomen en meer groenzones in de aanliggende straten en infiltrerende grachten, wering van het zwaar verkeer, een nieuwe sfeervolle kiosk met veel respect voor de bestaande, bijzondere aandacht voor de beschermde vredesboom en de lindes die opgenomen zijn in de inventaris en meer aandacht voor het beeld van de folkloristische boerendochter 'Mieke Vlaai'.

Het project, dat als Proeftuin Ontharding deel uitmaakt van het programma Vlaanderen Breekt Uit! van het Departement Omgeving, zet sterk in op het terugdringen van ruimtebeslag door het drastisch verminderen van de verharde oppervlakte (met name 3.889 m²) binnen het projectgebied. De groene oppervlakte stijgt met bijna 60% tot 10.755 m². De resterende parkeerplaatsen worden binnen de groenzones aangelegd in infiltrerende grasdallen om beter aan te sluiten bij het omliggende groen en ter hoogte van de horeca worden ze aangeduid met nagels op het voetpad om een latere omvorming naar terrassen mogelijk te houden. Waar mogelijk, wateren paden en verhardingen rechtstreeks af in naastgelegen groenzones, eventueel in wadi's. Bewoners krijgen ook de mogelijkheid om geveltuinen te laten aanleggen. Ze brengen natuur in de straat als stapsteen voor vogels en insecten.

Een ander voorbeeld is de Cluster Steenakker te Gent. Hier staan veiligheid en comfort voor de voetgangers en fietsers, vergroening en infiltratie van regenwater, vlotte doorstroming voor het openbaar vervoer en kindvriendelijkheid centraal. Er werd enkel verharding voorzien waar functioneel strikt noodzakelijk. Het uitgangspunt is een intensief gebruik van iedere verharding, met het terugdringen van ruimtebeslag om ruimte te maken voor groen en spelelementen. Ongeveer 24% van het totaal aantal parkeerplaatsen maakte plaats voor 5 parkeerplaatsen voor mindervaliden, 23 nieuwe fietsenstallingen en 169 nieuwe bomen. Een zestiental bestaande bomen werden gerooid. Er wordt waar mogelijk maximaal ingezet op infiltratie, zo zal bijna alle water uit Steenakker terecht komen in een langgerekte wadi en wordt ook het water van de omgeving afgevoerd naar een wadi in de nieuwe speelzone.

Thema	SDG	Omschrijving
Planeet	<p>6 SCHOON WATER EN SANITAIR</p>	<p><i>Verzeker toegang en duurzaam beheer van water en sanitatie voor iedereen.</i></p> <p><i>Duurzaam watergebruik.</i></p>
Welvaart	<p>8 EERLIJK WERK EN ECONOMISCHE GROEI</p>	<p><i>Bevorder aanhoudende, inclusieve en duurzame economische groei, volledige en productieve tewerkstelling en waardig werk voor iedereen.</i></p>
Welvaart	<p>9 INDUSTRIE, INNOVATIE EN INFRASTRUCTUUR</p>	<p><i>Bouw veerkrachtige infrastructuur, bevorder inclusieve en duurzame industrialisering en stimuleer innovatie.</i></p> <p><i>Visuele integratie.</i></p>
Partnerschap	<p>11 DUURZAME STEDEN EN GEMEENSCHAPPEN</p>	<p><i>Maak steden en menselijke nederzettingen inclusief, veilig, veerkrachtig en duurzaam.</i></p> <p><i>Het is een maatschappelijk engagement om de relatie met de buurt en de maatschappij duurzaam uit te bouwen.</i></p>
Planeet	<p>13 KLIMAATACTIE</p>	<p><i>Neem dringend actie om de klimaatverandering en haar impact te bestrijden.</i></p> <p><i>Door rationeel energiegebruik de reductie van broeikasgassen bespoedigen.</i></p>

Planeet		<i>Behoud en maak duurzaam gebruik van de oceanen, de zeeën en de maritieme hulpbronnen.</i>
Planeet		<i>Bescherm, herstel en bevorder het duurzaam gebruik van ecosystemen op het vasteland, beheer bossen duurzaam, bestrijd woestijnvorming, stop landdegradatie en draai het terug en roep het verlies aan biodiversiteit een halt toe.</i>

▪ **Synductis**

Zorgen voor minder hinder, minder kosten en aanspreekbaarheid en transparantie naar burgers en ondernemingen, is geen luxe, maar een *must*. Dit is de opdracht van Synductis, een samenwerking van verschillende nutsbedrijven. Een concrete volgende stap in de samenwerking is het inzetten van éénzelfde aannemer voor de aanleg en vernieuwing van nutsleidingen en huisaansluitingen, of het nu elektriciteit, gas, water of glasvezel betreft. Door deze unieke en doorgedreven samenwerking kunnen werven beter, efficiënter en milieuvriendelijker georganiseerd worden.

Deze nieuwe aanpak gaat uit van 3 basisprincipes:

- één afspraak per adres voor alle aansluitingen en overkoppelingen
- centrale aansturing van het proces, coördinatie en uitvoering door één aannemer
- de planning van alle nutswerken wordt op elkaar afgestemd waardoor alles aaneensluitend gebeurt.

Er kan optimaler met afval omgegaan worden. Daarenboven is de besparing in CO₂-uitstoot aanzienlijk. De efficiëntere aanpak creëert extra budget om aan alle klimaatdoelstellingen de komende jaren tegemoet te komen.

Om alle sleufkosten te verdelen onder de deelnemende bedrijven werd een rekenmotor ontwikkeld, Syncula genaamd. Deze kan ingezet worden binnen de synergieprojecten maar is tegelijk zo opgevat dat meetstaten van een individueel bedrijf via dit 'Synductis Cloud Platform' binnen een eigen deelomgeving volledig kunnen worden behandeld. Elke stap die hierin gebeurt is transparant voor alle betrokkenen, inclusief de nodige rapportering.

SYNDUCTIS

Thema	SDG	Omschrijving
Partnerschap		<i>Maak steden en menselijke nederzettingen inclusief, veilig, veerkrachtig en duurzaam. Het is een maatschappelijk engagement om de relatie met de buurt en de maatschappij duurzaam uit te bouwen.</i>

Welvaart		<p>Versterk de implementatiemiddelen en revitaliseer het wereldwijd partnerschap voor duurzame ontwikkeling.</p> <p>Watergerelateerde ontwikkelingsondersteuning.</p>
----------	---	---

▪ **Wij(k)Water**

Het onderzoeksproject genaamd “Wij(k)Water – Opvangen, recupereren en infiltreren regenwater van kerken” dat met de steun van de Koning Boudewijnstichting en het fonds duurzaam materialen- en energiebeheer in maart 2020 opstartte in samenwerking met onder meer Stad Gent, AquaFlanders, Join for Water en het GentsMilieuFront, leidde tot de eerste resultaten in 2021. Deze werden tijdens een studienamiddag van het @GentsMilieuFront in de Gentse Sint-Pauluskerk voorgesteld. Het project inspireerde kerken tot ver buiten Gent.

Thema	SDG	Omschrijving
Planeet		<p>Verzeker toegang en duurzaam beheer van water en sanitatie voor iedereen.</p> <p>Duurzaam watergebruik.</p>

▪ **Zwavelbeton**

Vanuit de werkgroep rioolbeheerders bij Vlario, waar FARYS het voorzitterschap waarneemt, werd samen met een betonproducent een CO₂-arm beton ontwikkeld. Cement en water worden er in vervangen door zwavel met een lagere CO₂-uitstoot van 50% tot 85%. Het nieuwe duurzame beton blijkt zeer sterk te zijn, bestand tegen zuren, is waterafstotend en vertoont geen veroudering. Daarenboven kan het oneindig herbruikt worden. Op relatief lage temperatuur kan het gesmolten worden en daarna opnieuw gebruikt in een andere vorm. Zwavel is een afvalproduct van de olieraffinaderijen. De zwavelbetonnen buis ‘THIOTUBE’ is COPRO gecertificeerd en won in 2021 de Vlario Innovatieprijs in de categorie ‘Technologie’. Het materiaal werd intussen opgenomen in het VLARIO-bestek. Een volgende stap is de opname in het Standaardbestek 250 voor de wegenbouw.

ALGEMENE AANVULLINGEN GEMEENTELIJKE RIOLERINGSWERKEN VOOR HET STANDAARDBESTEK 250

VERSIE 4.1a
Juli 2021

In samenwerking met:

Thema	SDG	Omschrijving
Welvaart	<p>9 INDUSTRIE, INNOVATIE EN INFRASTRUCTUUR</p>	<p><i>Bouw veerkrachtige infrastructuur, bevorder inclusieve en duurzame industrialisering en stimuleer innovatie.</i></p> <p><i>Visuele integratie.</i></p>

▪ **Facility Management realiseert klimaatdoelstellingen met duurzame gebouwen**

In het klimaat- en energiekader 2030 van de Europese Unie zijn streefcijfers vastgelegd waardoor de uitstoot van broeikasgassen wordt teruggedrongen, het aandeel hernieuwbare energie wordt verhoogd en de energie-efficiëntie wordt verbeterd. De kerndoelen voor 2030 zijn in 2021 bijgesteld naar meer bepaald:

- Minstens 55% minder uitstoot van broeikasgassen (ten opzichte van 1990), voor Vlaanderen 40 % vermindering van de broeikasgassen in 2030 ten opzichte van 2005
- Ten minste 32% aandeel voor hernieuwbare energie of 28.512 GWh in 2030
- Minimaal 32,5% verbetering van de energie-efficiëntie of 84.062 TWh tegen 2030.

Daarenboven is in 2021 het Energiedecreet gewijzigd met concrete doelstellingen voor overheidsgebouwen vanaf 2022 en een koolstofneutraal gebouwenpark in 2050 als resultaat. FARYS wil vanuit zijn afdeling Facilitair Management een uniform beleid op het

vlak van exploitatie, bouw en renovatie instellen waarbij de GRO-duurzaamheidsmeter geïntegreerd wordt en de doelstellingen gehaald.

Het halen van alle doelstellingen naar energie wordt opgevolgd vanuit FMIS. Dit facilitair managementpakket laat zowel operationele opvolging als rapportering toe waarop beslissingen kunnen gebaseerd worden.

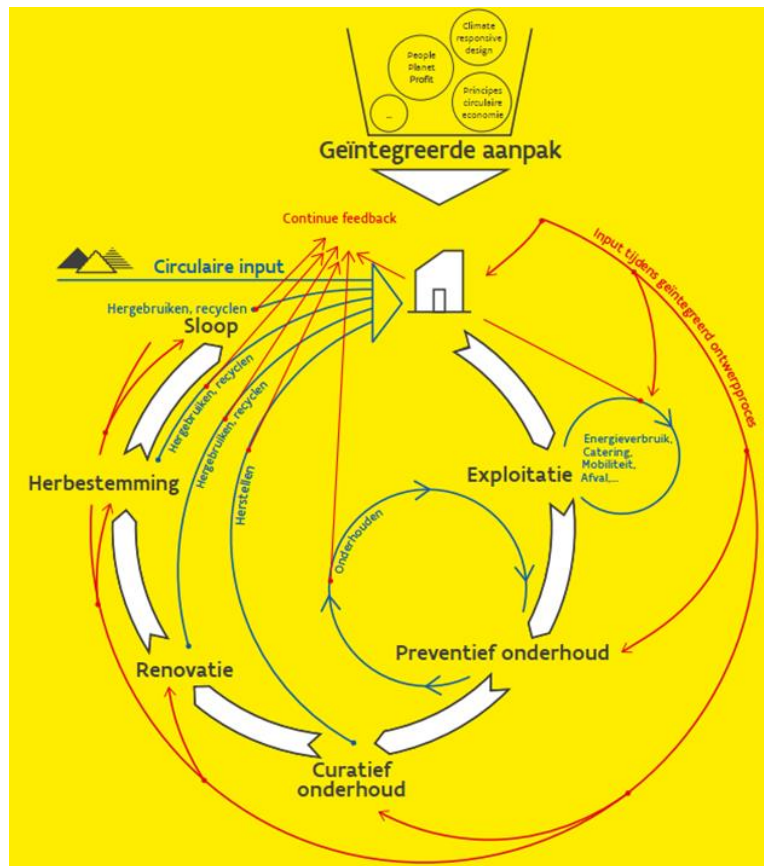
Duurzaamheidsinvesteringen worden op meerdere parameters gebaseerd. Er zijn enerzijds de energiedoelstellingen die zich ecologisch (CO₂-reductie) en economisch vertalen, maar anderzijds ook tal van andere parameters. Zo wordt bijvoorbeeld bij relighting uitgegaan van een model waarbij parameters als verlichtingsniveau, branduren, vereist vervangingsritme, onderhoudsvriendelijkheid en gebruiksvriendelijkheid (vb. blijven er ballen op liggen of dienen de armaturen bestendig te zijn tegen balinslagen) in de weegschaal worden gelegd. Hiervan wordt de financiële kost en de financiële opbrengst meegenomen. Het leidt tot een bepaald break-even punt van de investering rekening houdende met een bepaalde energieprijs. Binnen de actuele context van stijgende energieprijzen zullen de terugverdientijden waarop een investering berekend is, korter worden omdat de inflatie hoger is dan de opgenomen inflatie in het model. Een gerichte monitoring vooraf en na realisatie bevestigt de beslissing.

De terugverdientijd wordt voor alle types investeringen (relighting, isolatie, hvac, WKK, PV-installaties, ...) vooropgesteld bij de beslissing. Deze termijn ligt vaak tussen de 5 en de 10 jaar.

De GRO-duurzaamheidsmeter is gebaseerd op het bekendere internationale duurzaamheidskader BREEAM, en andere vergelijkbare initiatieven. De criteria komen op heel wat vlakken overeen, maar de toepassing ervan is afgestemd op de Vlaamse bouwheer. Het is een instrument dat helpt om een gebouw of site duurzamer te ontwerpen en te realiseren en waarbij rekening wordt gehouden met de levenscyclus ervan. Dit gebeurt aan de hand van verschillende criteria die, net als de *Sustainable Development Goals* van de Verenigde Naties, zijn opgedeeld in categorieën: *People*, *Planet* en *Profit*. Per criterium zal FARYS een ambitieniveau vastleggen en dit ook vertalen naar bestekteksten die bij de projecten zullen gebruikt worden. Bij het ontwerp wordt rekening gehouden met *Climate Responsive Design* en worden de principes van de circulaire economie toegepast.

GRO is geen afkorting maar de verwijzing naar *Gro Harlem Brundtland* die als voorzitter van de VN-commissie in 1987 het Brundtland-rapport uitbracht. Dit legde een duidelijke verbinding tussen economische groei, milieuvraagstukken, armoede- en ontwikkelingsproblematiek, het concept van *People, Planet, Profit*. GRO is tevens een Noorse meisjesnaam die "groei" betekent.

Voorbeelden van uitgevoerde projecten vanuit FM:

- Een te hoog aandeel onkruid in de natuurgrasvelden zijn nadelig voor de sporttechnische eigenschappen en soms zelfs voor de veiligheid. FARYS zet reeds in op intensieve bewerkingen om een zo goed mogelijk ontwikkelde pesticidenvrije grasmat te krijgen. Een gezonde, sterke grasmat en een goede bodemstructuur zijn in eerste instantie een goede manier om ongewenste onkruiden te vermijden. Desondanks alle intensieve bewerkingen is er nog steeds onkruid. In 2021 heeft FARYS een onkruidrobot getest op de velden van de stad Oostende in samenwerking met de dienstverlener. De eerste resultaten waren verdeeld positief. Tussentijds zijn er verbeteringen aan de onkruidrobot aangebracht (GPS-functionaliteit en batterij). FARYS zal in het toekomstig beheer gebruik maken van deze innovatieve techniek om onkruid in natuurgrasvelden te bestrijden.

- Biodiversiteit staat in elk project op de agenda. Dit varieert van extensieve graslanden, groendaken tot aanplanten van inheemse bosplantsoenen, heesters en struvelen. Bij het aanstellen van ontwerpers voor nieuwe projecten verwijst FARYS naar de Greendeal sportdomeinen en vestigt de aandacht bij de ontwerpers om voldoende aandacht te hebben voor biodiversiteit op het sportcomplex. Ook in de raamovereenkomst groenonderhoud is maximaal ecologisch beheer opgenomen. In Machelen op de site Bosveld werd beslist om het sedumdak los te laten en voluit te kiezen voor spontane natuurlijke vegetatie.

- Bij de aanleg van een kunstgrasveld werd er voor gekozen om de rubberen *infill* te vervangen door een kurk invulmateriaal, wat een natuurlijk product is. Naast het sportterrein is met waterdoorlatende betontegels gewerkt. Op dezelfde site werd ook met infiltratiekratten gewerkt om regenwater van de daken van de tribune en het berghok maximaal te infiltreren alvorens het naar de regenwaterafvoer wordt geleid.

- Het multifunctioneel zwembad Brigitte Becue opende in Oostende zijn deuren.
- Alle werkplaatsen van de regio Gent, administratief of technisch, dienen geoptimaliseerd te worden. De gecentraliseerde infrastructuur dient geheel inpasbaar te zijn in het ruimtelijk beleid. Er werd een masterplan voor het hoofdkantoor uitgewerkt op basis van 11 doelstellingen. Eén van de doelstellingen is een BREEAM gecertificeerd gebouw te realiseren met minimaal een excellent niveau. Het gebouw dient klimaatneutraal te zijn in functie van de Vlaamse richtlijnen. Functioneel dient het niet alleen op vandaag te voldoen maar dient ook rekening gehouden met evoluties qua optimaliserende doelstellingen van processen en organisatie. Welke diensten dienen samen gehuisvest te zijn om een efficiënte samenwerking te waarborgen rekening houdende met structureel telewerk en een evoluerende arbeidsorganisatie? Die behoeften situeren zich niet alleen binnen de context van optimalisatie van de bedrijfsvoering, maar evenzeer binnen de maatschappelijke behoeften van de medewerkers. Comfort op kantoor, extra services en een optimale bereikbaarheid zijn vereisten.

Het mobiliteitsbeleid wordt hier geheel op afgestemd. Hierbij moet niet alleen rekening gehouden worden met de mobiliteitsgewoontes van vandaag maar evenzeer met de maatschappelijke mobiliteitsdoelstellingen van de komende jaren.

- Binnen het Vlaamse actieplan 'Clean Power for Transport (CPT)' wil de Vlaamse overheid inzetten op de omschakeling naar zero-emissievoermiddelen en vervoermiddelen aangedreven door alternatieve brandstoffen. Ter uitvoering van CPT wordt een projectsubsidie verleend voor een aantal thema's rond laadinfrastructuur via jaarlijkse oproepen. In 2020 diende FARYS een oproep in om tegemoet te komen aan de stijgende vraag naar elektrische laadinfrastructuur in de stad Gent. Het semipubliek domein, o.a. de vrij toegankelijke parkings aan de Gentse sportaccommodaties, lenen zich uitstekend om laadinfrastructuur te voorzien. Sporten en laden van het elektrisch voertuig kan gecombineerd worden. De doelstelling is om per 10 parkeerplaatsen 1 laadpunt te voorzien en van alle laadpunten 1 op 3 als snellader te voorzien. De keuze hiervoor is bewust gemaakt om het mogelijk te maken tijdens een sportessie al in een groot deel van de laadbehoefte te voorzien. Hierbij dient rekening gehouden te worden met het beschikbare vermogen en de piekverbruiken. Theoretisch kan men 79 normaalladers en 32 snelladers voorzien van vermogen op de beoogde parkings. Finaal zullen na de technische analyse 69 normaalladers en 22 snelladers geplaatst worden. De aanvraag leidde tot de goedkeuring en de toekenning van de maximum subsidie van 200.000 euro inclusief BTW. De resterende investering zal de stad dragen.

Thema	SDG	Omschrijving
Welvaart	 <p>7 BETAALBARE EN DUURZAME ENERGIE</p>	<p><i>Verzeker toegang tot betaalbare, betrouwbare, duurzame en moderne energie voor iedereen.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Hernieuwbare energie</i> - <i>Duurzame energieproductie</i> - <i>Engagement in duurzame energieprojecten.</i>
Welvaart	 <p>8 EERLIJK WERK EN ECONOMISCHE GROEI</p>	<p><i>Bevorder aanhoudende, inclusieve en duurzame economische groei, volledige en productieve tewerkstelling en waardig werk voor iedereen.</i></p>
Welvaart	 <p>9 INDUSTRIE, INNOVATIE EN INFRASTRUCTUUR</p>	<p><i>Bouw veerkrachtige infrastructuur, bevorder inclusieve en duurzame industrialisering en stimuleer innovatie.</i></p> <p><i>Visuele integratie.</i></p>
Partnerschap	 <p>11 DUURZAME STEDEN EN GEMEENSCHAPPEN</p>	<p><i>Maak steden en menselijke nederzettingen inclusief, veilig, veerkrachtig en duurzaam.</i></p> <p><i>Het is een maatschappelijk engagement om de relatie met de buurt en de maatschappij duurzaam uit te bouwen.</i></p>

2.2 Bedrijfsgebonden projecten

▪ *MVO in het aankoopbeleid*

Maatschappelijk verantwoord ondernemen is een gunningscriterium in de modelbestekken. De leidend ambtenaar beslist samen met aankoop en in functie van de aard van het dossier welke maatregelen al dan niet weerhouden worden. Indien er wordt gekozen om dit criterium in het bestek op te nemen, wordt de algemene omschrijving van het gunningscriterium MVO in het administratieve deel van het bestek behouden, met een nader te bepalen weging. In dit criterium wordt verwezen naar de voor de opdracht relevante thema's. Daartoe wordt een bijlage toegevoegd aan het bestek waarin per thema een aantal relevante items worden opgelijst.

Er zijn meerdere thema's waaruit kan gekozen worden:

- Productie en consumptie
- Verpakkingsmaterialen
- Transport
- Energie
- Welzijn en gelijkheid.

Binnen elk van de thema's dient, indien ervoor gekozen wordt, de leidend ambtenaar samen met aankoop te beslissen welke items uit het basismodel worden weerhouden. De modelteksten zijn uiteraard niet meer dan een leidraad. Het uitbreiden en/of aanpassen van de thema's en de items worden zeker aangemoedigd. Deze kunnen ook als minima of eis worden meegenomen. Er is tevens een wisselwerking met het intern Milieuteam waarbij nieuwe trends of evoluties aan het kenniscentrum van aankoop worden doorgegeven en indien relevant geïntegreerd in de modeldocumenten.

Concrete voorbeelden

- Er is een procedure gelopen voor herbruikbare bekers en drinkflessen. De raamovereenkomst werd toegewezen aan Festicup. De raamovereenkomst schept een contractueel kader met betrekking tot het vastleggen van de voorwaarden van individuele opdrachten betreffende de levering van herbruikbare bekers en drinkflessen voor alle leden van AquaFlanders, evenals de scholen, besturen, sportverenigingen, jeugdverenigingen, bedrijven en andere publieke en private instellingen van hun respectievelijke drinkwatergebieden. Het MVO-criterium stond op 10%.
- Bij de raamovereenkomst voor de levering van chemicaliën voor (drink)waterproductie met 2 percelen werd een specifiek gunningscriterium milieu respectievelijk op 10 en 15 procent toegepast. Daarin werden o.a. volgende aspecten beoordeeld:
 - Gebruik van herbruikbare verpakkingen en/of europaletten (toepassen van statiegeld)
 - CO₂-equivalent (per kg product, per site)
 - Inspanningen op vlak van duurzaam transport
 - Relevante certificering (ISO 14001 of gelijkwaardig)
 - Reach (of gelijkwaardig)

- Inspanningen m.b.t. paperless administratie
- Actief beleid rond duurzaamheid en circulariteit (duurzaamheidsrapport).
- Een laatste voorbeeld is de raamovereenkomst voor het leveren en plaatsen van kantoormeubilair met oog op de totaalinrichting van kantooromgevingen; met het MVO-criterium op 10%. De opdrachtnemer Sedus beschikt over een EMAS-certificaat en zet maximaal in op hergebruik van het meubilair. Sedus neemt oude meubels, zowel uit eigen product als van andere leveranciers terug, om deze na een hoogwaardige revitalisatie opnieuw in te zetten en een volgend leven te geven. De firma werkt samen met lokale sociale werkplaatsen en herinvesteert een derde van zijn winst in filantropische non-profit stichtingen die zich bezighouden met projecten rond ecologie, biodiversiteit, landbouw en gezonde voeding.

Thema	SDG	Omschrijving
Planeet		<i>Verzeker duurzame consumptie- en productiepatronen.</i> <i>Integratie van duurzaamheid in het aankoopbeleid.</i>

▪ **Duurzaam personeelsbeleid**

- In het kader van de strategische doelstelling om “een aantrekkelijke werkgever te zijn” werden volgende prioritaire uitgangspunten vastgelegd:
 - In kaart brengen van nieuwe risico’s en het actualiseren van risicoanalyses en preventiemaatregelen
 - Investeren in duurzame uitrusting, bedrijfsinfrastructuur en voorzieningen
 - Psychosociale risico’s op het werk
 - Voorlichting en vorming.

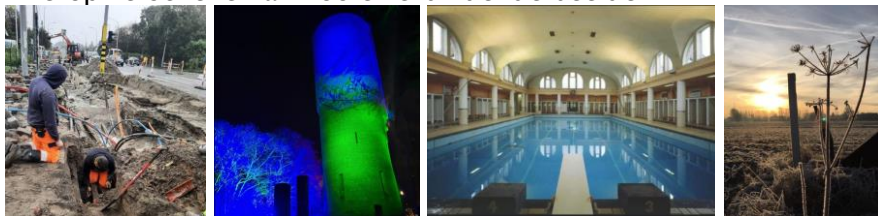
In het Globaal Preventieplan 2022 – 2026 wordt daartoe het accent op mentaal welzijn gelegd. FARYS bevestigt hiermee zijn engagement om het welzijn van de medewerkers centraal te stellen. Meerdere acties worden opgezet waaronder de verfraaiing van de werkplaatsen in het kader van het masterplan voor alle sites die in Gent gevestigd zijn. Specifiek zal er ingezet worden op de binnenluchtkwaliteit en omgevingsfactoren op de verschillende werkplaatsen.

- Het honoreren van relevante ervaring -hetzij extern, hetzij binnen FARYS opgebouwd- is een manier om de interne kennis, competenties en capaciteit te behouden. T.a.v. de medewerker werkt deze vorm van waardering motiverend. Om de functionele loopbaan gelijk te schakelen voor contractuele, statutaire en gemengde trajecten zal de functionele loopbaan doorlopen wanneer de overstap van het contractueel naar het statutair dienstverband wordt gemaakt. Hierdoor is er geen terugval naar de eerste salarisschaal voor personeelsleden die zich reeds verder in hun functionele loopbaan bevinden.

- Het personeel van Interbad te Brugge maakte de overstap naar het TMVW-personeelsstatuut. Door hen te integreren in het algemeen personeelskader worden hen meer groeikansen geboden. Op die manier wordt er aan een duurzame arbeidsrelatie gewerkt met een toekomstgerichte retentie van interne capaciteit en competenties. Het bevordert tegelijk de gelijkheid tussen medewerkers.
- De uitreiking van het diploma hoger redder, behaald via de VDAB, ging woensdag 23 februari 2022 door in de kantoren van FARYS in Gent. Hans Ponnet, afdelingshoofd sportkaderopleidingen Sport Vlaanderen en Viki Van Mechelen docente bij REDFED en hoofdredder bij FARYS, mochten de diploma's uitreiken onder het goedkeurend oog van REDFED, Netwerk Lokaal Sportbeheer en VDAB. Geoffrey De Paepe en Dennis Dupré, die ook slaagden, worden nu ook docent bij REDFED. Melvin Bruggeman, Louis Alfons Borra en Bruno Hendryckx komen het team bij FARYS vervoegen.

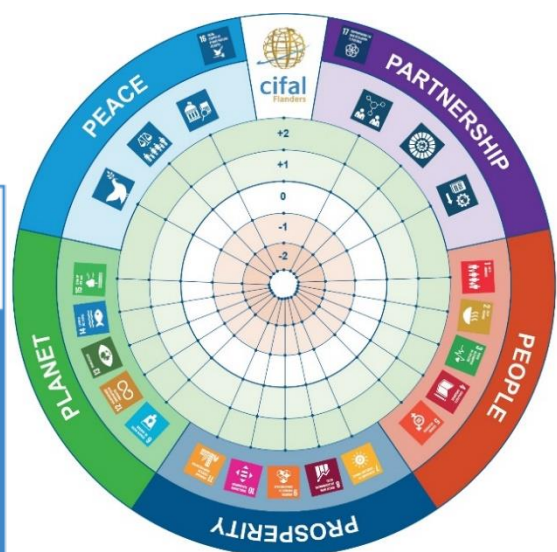
- Het structureel thuiswerk werd ingevoerd en zal na de covid-maatregelen in werking opstarten.
- Tevens is in afwachting van de mogelijkheid tot fysieke vergaderingen de digitale onthaaldag bestendigd. Van zodra het kan zal er terug overgegaan worden naar een fysieke/persoonlijke onthaaldag in de beheerraadzaal, met tijd voor informele kennismakingen tijdens de pauze en een broodjeslunch.
- Er werd voor de medewerkers een gesloten facebookgroep opgericht, *FARYSbook* genaamd. Hierop kunnen werkgerelateerde nieuwsitems door personeelsleden gedeeld worden. Hierop verschenen al mooie verbindende beelden.

- In de maand december ontving elke medewerker als dank voor de inspanningen tijdens de coronamaatregelen een cadeaucheque van 40 euro op de maaltijdchequekaart. Ter gelegenheid van dag van de medewerker ontving elke collega ook een bedankdoos vol lekkers.

- De sporthallen werden bevestigd als mogelijkheid tot noodopvang voor scholen en tijdens de vakanties werden extra sportkampen voorzien. Voor de noodopvang van scholen werd aandacht besteed aan de contactbubbel van de kinderen. Tevens werden bepaalde sporthallen gebruikt als triagepost of studiezaal. In Sportarena Tolhuis werd een 3de inloopcentrum geopend voor daklozen waar gedoucht kon worden. Ingevolge opvang voor daklozen, werd de exploitatie tijdelijk terug in beheer gegeven aan de Stad Gent. Er is geen personeel van FARYS aanwezig, echter wel een technische bijstand.
- In het kader van duurzaam personeelsbeleid kon er omwille van corona niet aan beurzen deelgenomen worden. Desalniettemin werden er in geheel 2021 verspreid over diverse diensten 8 stagiairs ingeschakeld.
- Er werd een opleiding diversiteit binnen sport voorzien. Het doel is de cursisten te informeren over de diversiteit binnen de sport en meer bepaald hoe men omgaat met gender, mensen met een beperking, etnisch culturele diversiteit en lichaamsdekende zwemkleding.
- Het managementteam volgde in de zomer samen met het milieuteam de SDG-opleiding van Cifal, waarmee een partnerschap werd aangegaan. Er werd onder andere aangeleerd op welke manier een impactanalyse van een project kan gebeuren op de SDG's.

- *Project Portfolio Management (PPM)* is een toepassing om projecten op een gestructureerde manier te organiseren en op te volgen. Het biedt ondersteuning in de opvolging van planning, budget en taken. Er werd in 2021 een nieuwe toepassing opgeleverd. Doordat de kwaliteit van de gegevens verbetert, is de bedrijfscontinuïteit

gegarandeerd. Pensioen of afwezigheid van een betrokken collega vormen daardoor minder een rem op het projectverloop. Bovendien kunnen op basis van de data in PPM ook lessen uit zaken die fout liepen getrokken worden, bijvoorbeeld op het vlak van budgetten.

- Er werd geïnvesteerd in het *smart water platform*. Hierin worden alle *data* rond water en de eraan verbonden kwaliteit en energie gekoppeld. Rapportering en verbeteracties kunnen er worden uit afgeleid. In 2021 werd het project van de waterbalans er in opgezet. Het gebruik van chemicaliën van het WPC Oostende wordt er in opgevolgd om te optimaliseren. Het smart water platform is een gezamenlijk platform van De Watergroep, Pidpa en FARYS. Alle zaken worden generiek opgebouwd om te zorgen dat andere bronnen kunnen worden aangekoppeld en eventueel andere waterbedrijven er gebruik kunnen van maken.

Thema	SDG	Omschrijving
Mensen	 3 GOEDE GEZONDHEID EN WELZIJN	<i>Verzeker een goede gezondheid en promoot welzijn voor alle leeftijden.</i>
Mensen	 4 KWALITEITS-ONDERWIJS	<i>Verzeker gelijke toegang tot kwaliteitsvol onderwijs en bevorder levenslang leren voor iedereen. Opleiding werknemers - Levenslang leren.</i>
Mensen	 5 GENDER-GELIJKHEID	<i>Bereik gendergelijkheid en empowerment voor alle vrouwen en meisjes.</i>
Welvaart	 10 ONGELIJKHEID VERMINDEREN	<i>Dring ongelijkheid in en tussen landen terug.</i>

▪ **Duurzaam klantenbeheer**

- De verschillende kanalen om facturen digitaal aan klanten te bezorgen zijn in 2021 in de kijker gezet. Het resultaat is een stijging van ruim 5% van de digitale verzending. Er werd op meerdere manieren promotie gemaakt voor de digitale kanalen:
 - Klanten werden actief gemaïld, bijvoorbeeld ter gelegenheid van communicatie m.b.t. hun meterstand.
 - Op de website, LinkedIn en Facebook werden filmpjes geplaatst.
 - De omslag werd voorzien van een uitnodigende slogan voor MyFARYS.

- Een win-actie werd gelanceerd waarbij 100 klanten een cadeaubon van 50 euro in ontvangst mochten nemen van Kadonation. Er werd voor Kadonation gekozen omdat dit een lokaal bedrijf is, de waardebon breed kan gehanteerd worden met een groot aanbod aan webwinkels en goede doelen, de bon lang geldig is en de eigen medewerkers in het najaar van 2020 best tevreden waren met deze bon.

- Het stijgend aantal klanten op MyFARYS zorgde ervoor dat meer klanten ook hun domiciliëringsoopdracht via dat kanaal aangevraagd hebben.

- Communicatie via gemeentebleden waarvoor 4 artikels voorbereid en verspreid werden.
- Vereenvoudiging van de compensatiebrieven, inclusief printscreens hoe klanten via de website hun rekeningnummer kunnen doorgeven.
- Het charter voor digitale inclusie werd onderschreven. De doelstelling is bij de digitalisering iedereen te includeren. Het is een initiatief van de private, publieke en sociale sectoren tesamen.
- Via het project 'MIW - mail-it-wize' werd het mogelijk om plaatsonafhankelijk brieven te versturen. Er kan via deze toepassing van eender waar communicatie via de print-partner verstuurd worden. Het resulteert in minder verplaatsingen en een verhoging van het gebruik van duurzaam papier. Meer dan 20.000 brieven werden in 2021 sinds de lancering van MIW verstuurd.
- De communicatiediensten van deelnemers werden als contactpersoon toegevoegd aan alle GOW-meldingen. Op die manier komen werken ook op de sociale media van deelnemers terecht.

Thema	SDG	Omschrijving
Planeet		<p><i>Verzekeer duurzame consumptie- en productiepatronen.</i></p> <p><i>De afvalproductie beperken.</i></p>

▪ **Duurzame mobiliteit**

- Tijdens de week van de mobiliteit van 2021 werd er een fietsweekend verloot onder de medewerkers die tijdens de week van mobiliteit minstens één keer duurzaam naar het werk kwamen en een selfie ervan op de interne facebookpagina postten. Vele medewerkers zijn #goedopweg.

- De beleidsnota duurzame mobiliteit voor dienstvoertuigen werd doorgetrokken in 2021 waarbij maximaal de optie van het meest duurzame voertuig werd gekozen. Eind 2021 is afgerond 6% van het dienstvoertuigenpark elektrisch. Ruim 14% rijdt op CNG. In totaal houdt dit in dat reeds meer dan 1 op 5 van de voertuigen van het dienstvoertuigenpark verduurzaamd is. FARYS maakte zijn ambities duidelijk om het gebruik van waterstof (H2) als alternatief voor fossiele brandstof te onderzoeken. Aantonen dat dual-fuel (waterstof-diesel) dienstvoertuigen een op korte termijn haalbaar, werkbaar en efficiënt en ecologisch bedrijfsmodel bieden. Vlaio (Vlaams Agentschap Innoveren & Ondernemen) ziet deze innovatie alvast zitten en ondersteunt het project via een 'PIO' (Programma Innovatieve Overheidsopdrachten).

Thema	SDG	Omschrijving
Welvaart	 9 INDUSTRIE, INNOVATIE EN INFRASTRUCTUUR	<i>Bouw veerkrachtige infrastructuur, bevorder inclusieve en duurzame industrialisering en stimuleer innovatie.</i> <i>Visuele integratie.</i>
Partnerschap	 11 DUURZAME STEDEN EN GEMEENSCHAPPEN	<i>Maak steden en menselijke nederzettingen inclusief, veilig, veerkrachtig en duurzaam.</i> <i>Het is een maatschappelijk engagement om de relatie met de buurt en de maatschappij duurzaam uit te bouwen.</i>
Planeet	 13 KLIMAATACTIE	<i>Neem dringend actie om de klimaatverandering en haar impact te bestrijden.</i> <i>Door rationeel energiegebruik de reductie van broeikasgassen bespoedigen.</i>

- Werken aan een duurzame toekomst**

De samenwerking met TomorrowLab om de strategie van FARYS toekomstgericht in de uitwerking te ondersteunen, werd verlengd. Daartoe zal onder andere in het nieuwe project Living Tomorrow een interactief "Waterlandschap van de Toekomst 2030+" als demoplatform voor de steden en gemeenten opgezet worden

Daarnaast is FARYS lid van de 'Waterstof Industrie Cluster'. Als gebruiker wil FARYS samen met Vlaanderen een voortrekker zijn op het vlak van gebruik van waterstofgas.

In het verlengde van het lidmaatschap in de Innovatiecluster werd een PIO-dossier ingediend. De Vlaamse Overheid stimuleert met PIO het inzetten van innovatie in de overheidssector. Het betreft de ontwikkeling, prototyping, validatie, testing of de aankoop van een nieuwe dienst of nieuw product. FARYS diende een project in om vanaf een bestaande bestelwagen een *dual fuel* wagen te bouwen waarbij bijvoorbeeld waterstofgas de primaire brandstof zou worden. Op de [positieve beoordeling van PIO](#) kwamen er tal van reacties van universiteiten, hogescholen en privépartners die hierin willen samen werken. De doelstelling is een reële (tussen)oplossing te creëren voor de CO2-uitstoot zonder verlies van operationele inzetbaarheid.

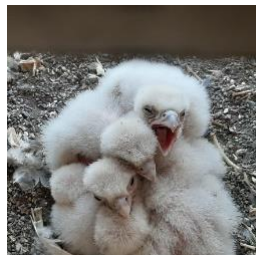
Thema	SDG	Omschrijving
Welvaart		<i>Bevorder aanhoudende, inclusieve en duurzame economische groei, volledige en productieve tewerkstelling en waardig werk voor iedereen.</i>
Welvaart		<i>Versterk de implementatiemiddelen en revitaliseer het wereldwijd partnerschap voor duurzame ontwikkeling. Watergerelateerde ontwikkelingsondersteuning.</i>

▪ **Duurzaam groenonderhoud**

- Bij de heraanleg van Oostakker dorp en omgeving kregen één moeraseik, één zomereik en één linde een nieuwe plaats in het Sint-Laurentiuspark. Op de plaats waar de bomen stonden komt een nieuwe bushalte binnen de heraanleg van de dorpskern. De boommassieven zijn kenmerkend voor de Engelse landschapsstijl van het Sint-Laurentiuspark en hun behoud staat hoog op de agenda. FARYS verplante in één dag de bomen met de grootste beschikbare kluitenrooier.

- Op de sites Oudenaarde – Winkelstraat en Brakel – Twaalfbunderstraat werden ook in 2021 houtlandschappen ingezet voor begrazing. De schapen worden tijdig verplaatst zodat de begroeiing ademruimte krijgt en merkbaar biodiverser kan worden. Daarnaast wordt de bodem niet steeds dichtgereden door de tractor die erover rijdt om het gras te maaien, wat de waterbergingscapaciteit ten goede komt.
- Bijen, slechtvalken en gierzwaluwen huisvesten zich stevast op diverse technische locaties. Zo waren ook in 2021 bijen aanwezig aan de reservoir in Oostende in het Maria Hendrikapark. In april werden 4 slechtvalkkuikens opgemerkt in de watertoren van Oostende.

- Op 15 februari 2022 werd door minister Weyts in samenspraak met het kabinet van minister Demir de officiële lancering in de pers bekend gemaakt van de 'Green Deal Sportdomeinen'. Samen met de deelnemende partijen is het de ambitie om kwalitatieve, gezonde en klimaatbestendige buitensportdomeinen met positieve impact op natuur, gebruiker en omgeving te realiseren. Dit gebeurt door oplossingsgerichte samenwerkingsverbanden in het werkveld en met overheden aan te gaan en de buitensportdomeinen te benaderen als een totaal (eco)systeem met iedereen betrokken bij ontwerp, aanleg, beheer en gebruik. De initiatiefnemers zijn Sport Vlaanderen, VMM, Netwerk Lokaal Sportbeleid en de Vlaamse Sportfederatie. Dit engagement werd in 2021 uitgesproken.

- ***Dikketruiendag***

Ter gelegenheid van dikketruiendag 2021 werden enkele favoriete acties van CO₂-besparing in de kijker geplaatst. De belangrijkste is uiteraard ons kernproduct, het drinkwater. Daarnaast werden ook zaken uit de bedrijfsvoering in de kijker gezet in relatie tot de CO₂-besparing. Het betrof poetsproducten, elektrische voertuigen en het aanplanten van bossen.

- Ter gelegenheid van het hedendaagse 'ku(n)stproject Beaufort 21' werden 3 vogelnestjes van Adrià Villar Rojas op de vensterbaken van de watertoren in Zeebrugge geplaatst. Schoon van ver, maar ook van dicht met een verrekijker.

Thema	SDG	Omschrijving
Mensen	<p>2 GEEN HONGER</p>	Beëindig honger, bereik voedselzekerheid en verbeterde voeding en promoot duurzame landbouw.
Mensen	<p>4 KWALITEITS- ONDERWIJS</p>	Verzeker gelijke toegang tot kwaliteitsvol onderwijs en bevorder levenslang leren voor iedereen. Opleiding werknemers - Levenslang leren.
Planeet	<p>13 KLIMAATACTIE</p>	Neem dringend actie om de klimaatverandering en haar impact te bestrijden. Door rationeel energiegebruik de reductie van broeikasgassen bespoedigen.
Planeet	<p>15 LEVEN OP HET LAND</p>	Bescherm, herstel en bevorder het duurzaam gebruik van ecosystemen op het vasteland, beheer bossen duurzaam, bestrijd woestijnvorming, stop landdegradatie en draai het terug en roep het verlies aan biodiversiteit een halt toe.

- **Duurzaam sportbeheer**

Sinds kort laat het sport- en recreatiepark de Blaarmeersen met trots de 'Blue Flag' wap- peren. Het Blue Flag-label bevestigt onder meer extra inspanningen op het vlak van wa- terkwaliteit, duurzaamheid, veiligheid en dienstverlening. In 2021 zette het Blue Flag- kwaliteitslabel het aspect toegankelijkheid extra in de verf. Op een Blue Flag-locatie vin- den personen met een handicap aangepaste faciliteiten zoals voorbehouden parkeer- plaatsen, toegankelijke toiletten, steigers en stranden.

Thema	SDG	Omschrijving
Mensen		<i>Verzeker een goede gezondheid en promoot welzijn voor alle leeftijden.</i>
Welvaart		<i>Dring ongelijkheid in en tussen landen terug</i>

- **Digitaliseren klachtenbehandeling sport**

Het DLB (Decreet Lokaal Bestuur) voorziet in de organisatie van een klachtensysteem op stedelijk en gemeentelijk niveau inzake publieke dienstverlening. Er zijn meerdere kana- len ter beschikking via dewelke klachten kunnen worden geformuleerd. Naast de be- staande kanalen wordt tevens een digitale mogelijkheid voorzien die de gebruikers in een sportaccommodatie met hun smartphone via een QR-code kunnen bereiken.

GRAAG IETS MELDEN?

Ook al ziet u ons niet, achter de schermen werken we aan uw sportbeleving.

Bent u niet helemaal tevreden, of had u graag een positieve ervaring doorgegeven? U kan dit melden aan de balie, spreek een medewerker aan of breng ons op de hoogte via deze QR-code

Of via <https://forms.office.com/r/VaPC8trtyj>

Aan de balie kan u ook een schriftelijk meldingsformulier opvragen

GRAAG IETS MELDEN?

Ook al ziet u ons niet, achter de schermen werken we aan uw sportbeleving. Bent u niet helemaal tevreden of had u graag een positieve ervaring doorgegeven? Vul dan dit formulier in, we bezorgen u zo snel mogelijk een antwoord.

Online formulier: <https://forms.office.com/r/VaPC8trtyj> of QR-code

Registratie meldingen
Schriftelijk meldingsformulier

Titel	
Datum	
Accommodatie	
Voorwaarts + naam	
Club / organisatie	
Telefoon	
E-mail	
Categorie	☐ Positieve ervaring ☐ Openingsuren ☐ Ingang ☐ Reserveringssysteem ☐ Veiligheid / overlast ☐ Toegangscontrole ☐ Infrastructuur ☐ Privacy ☐ Sportmateriaal ☐ Medewerker ☐ Kledij ☐ Ander:
Beknopte formulering	

Thema	SDG	Omschrijving
Vrede		<p>Bevorder vreedzame en inclusieve samenlevingen met het oog op duurzaam ontwikkeling, verzeker toegang tot justitie voor iedereen en bouw op alle niveaus doeltreffende, verantwoordelijke en toegankelijke instellingen uit.</p>

▪ Afval is grondstof

- Via Smartloop, een onlineplatform ontwikkeld door Recupel, werd in 2021 een hoeveelheid afgeschreven ICT-materiaal opgehaald door 'Out of Use'. Dit bedrijf is gespecialiseerd in hergebruik en recyclage van materialen. Duurzaamheid staat centraal in al hun activiteiten.

Out of Use doet tevens doelbewust beroep op 13 sociale werkplaatsen voor demontageopdrachten. Deze opdrachten creëren werk voor deze instellingen, en zij vervullen op hun beurt een nuttige rol en leveren een gewaardeerde bijdrage aan de werkzaamheden van Out of Use.

Via hun werking zorgt Out of Use voor maximaal hergebruik en een kwaliteitsvolle en adequate recyclage van materialen tot secundaire grondstoffen. Deze inzameling en recyclage gebeurt bewust lokaal, waardoor ze deze grondstoffen ten volle kunnen recupereren en volop aan 'urban mining' kunnen doen. Kortom, de circulaire economie in actie.

Verder werkt Out of Use samen met Natuurpunt. De opbrengsten uit het recycleren of hergebruiken kunnen op deze manier gebruikt worden om extra bomen aan te planten in Vlaanderen.

- FARYS verzamelde in het verleden alle éénmalige palletten afzonderlijk in en voerde ze af via de afvalophaler naar de spaanderindustrie. Door echter te zoeken naar een milieuvriendelijkere oplossing en een geschikte partner worden de éénmalige palletten nu geleverd aan een pallettencentrale.

De pallettencentrale koopt de palletten, controleert ze, sorteert ze en brengt de bruikbare stukken opnieuw op de markt. Voor onbeschadigde palletten is dit uiteraard geen probleem, palletten met lichte beschadiging worden hersteld. Afval van herstelactiviteiten en sterk beschadigde exemplaren worden gebruikt om spaanplaten of schokdempende houtsnippers mee te maken. Er kunnen ook pellets voor

warmte-energie mee worden geproduceerd. Op die manier is de kost voor het afvoeren van palletten omgebogen tot een opbrengst en worden er minder grondstoffen verspild.

De meerwaarde die zo gecreëerd wordt, komt de verschillende partijen ten goede. Bovendien wordt de kringloop gesloten.

Intern worden palletten ook maximaal hergebruikt wanneer deze naar de werf gaan met materiaal. Op de palletten wordt met opzetranden gewerkt die telkenmale gerecupereerd en herbruikt worden.

- Oud meubilair kreeg een tweede leven door hergebruik toe te passen, schenking aan verenigingen en afleveren van de rest bij de kringwinkel.

Thema	SDG	Omschrijving
Planeet		<p><i>Verzeker duurzame consumptie- en productiepatronen.</i></p> <p><i>De afvalproductie beperken.</i></p>
Planeet		<p><i>Neem dringend actie om de klimaatverandering en haar impact te bestrijden.</i></p>

- **Sociale initiatieven ter bevordering van ‘Mens en omgeving’**

Voor de periode 2020 tot 2024 is FARYS structurele partner van ‘Streekmotor 23’. Dit is een streekfonds onder de wimpel van de Koning Boudewijnstichting dat projecten ondersteunt die op een andere manier moeilijk aan financiering geraken.

De projecten die het streekfonds ondersteunt, moeten inspelen op een maatschappelijke uitdaging die zowel de mens als de omgeving ten goede komen. Aan de hand van een concreet uitgewerkt plan zamelt een project middelen in bij inwoners, bedrijven via een *crowdfunding* campagne. Streekmotor kan na akkoord van de jury het ingezamelde bedrag verdubbelen tot een maximum van 5 000 euro.

Thema	SDG	Omschrijving
Welvaart		<p><i>Versterk de implementatiemiddelen en revitaliseer het wereldwijd partnerschap voor duurzame ontwikkeling.</i></p> <p><i>Watergerelateerde ontwikkelingsondersteuning.</i></p>

- **Ontwikkelingssamenwerking**

Via enkele langlopende en grootschalige waterprojecten wordt er steun geboden aan twee niet-gouvernementele organisaties (Join-For-Water (Protos) en FOS) werkend onder de koepel van het Vlaamse Partnerschap Water voor Ontwikkeling (VPWvO). In 2021 ging dit om projecten in respectievelijk Burundi en Ghana. Naast een financiële bijdrage houdt deze samenwerking ook een technische ondersteuning en expertisedeling in. Aanvullend wordt ook de mogelijkheid voorzien om kleinere initiatieven te steunen die op specifieke wijze inwerken op lokale waterbeschikbaarheid.

Thema	SDG	Omschrijving
Mensen		<p><i>Beëindig honger, bereik voedselzekerheid en verbeterde voeding en promoot duurzame landbouw.</i></p>
Welvaart		<p><i>Versterk de implementatiemiddelen en revitaliseer het wereldwijd partnerschap voor duurzame ontwikkeling.</i></p> <p><i>Watergerelateerde ontwikkelingsondersteuning.</i></p>

- **Charter Fairtrade**

Aandacht voor eerlijke handel is belangrijk. Daarom heeft FARYS sinds 2018 het ‘charter Fairtrade@work’ ondertekend. Ter gelegenheid van de Week van de Fairtrade in oktober werd een Fairtrade card gegeven aan FARYS. Dit werd op de sociale media gecommuniceerd en ook op de koffieapparaten die Fairtrade koffie serveren. Daarnaast is ook de cacao, suiker, thee en speculaas Fairtrade.

Thema	SDG	Omschrijving
Mensen	 1 GEEN ARMOEDE	<i>Beëindig armoede overal en in al haar vormen.</i>
Mensen	 2 GEEN HONGER	<i>Beëindig honger, bereik voedselzekerheid en verbeterde voeding en promoot duurzame landbouw.</i>
Planeet	 12 VERANTWOORDE CONSUMPTIE EN PRODUCTIE	<i>Verzeker duurzame consumptie- en productiepatronen. De afvalproductie beperken.</i>
Vrede	 17 PARTNERSCHAP OM DOELSTELLINGEN TE BEREIKEN	<i>Versterk de implementatiemiddelen en revitaliseer het wereldwijd partnerschap voor duurzame ontwikkeling. Bijdragen tot eerlijke mondiale handel.</i>

▪ CO₂-uitstoot

- De opwarming van de aarde beperken door minder CO₂ uit te stoten is de doelstelling. Alle plannen daartoe werken in op de aspecten met de grootst mogelijke impact. Het betreft steeds transport, energie, gebouwen en afval (wat steeds meer een synoniem is voor grondstoffen). De CO₂-uitstoot van meetbare en beïnvloedbare posten is gekend. Het jaar 2015 is op Vlaams niveau de referentiebasis.

In 2021 werd de nieuwe binnen de sector afgesproken berekeningstool ingevuld. De methodiek berekent de uitstoot aan de hand van drie scopes. De scope-methodiek is geheel conform aan het Green House Gas protocol. Dit is een internationale standaard voor de verantwoording en de verslaggeving met betrekking tot de uitstoot van broeikasgassen door bedrijven.

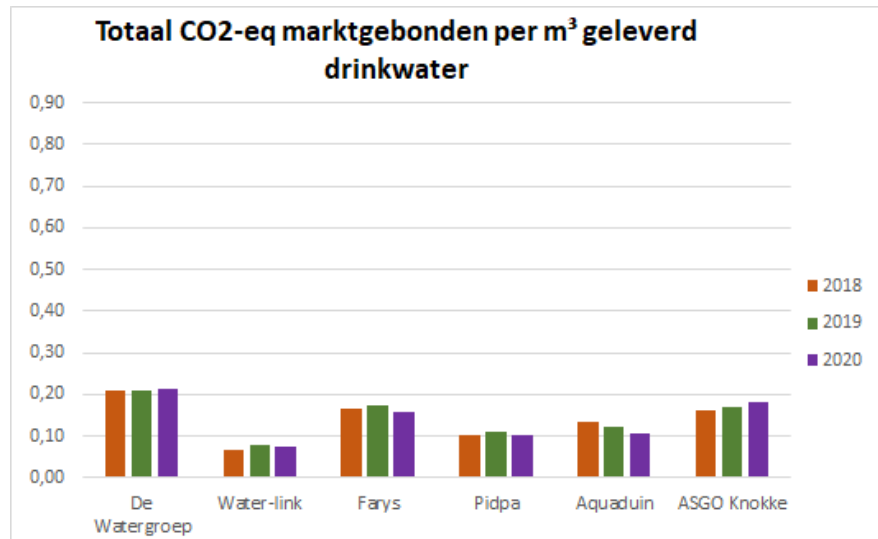
Het *Green House Gas Protocol* maakt onderscheid in verschillende scopes op basis van de herkomst van het broeikasgas. Op die manier kunnen er beleidsbeslissingen genomen worden op basis van concrete cijfers.

In scope 1 wordt de uitstoot meegerekend die een direct gevolg is van eigen activiteiten, zoals bijvoorbeeld gasboilers, noodaggregaten, gereden kilometers, ...

Scope 2 verzamelt de indirecte emissies voor de energie die is ingekocht, bijvoorbeeld van een elektriciteitsbedrijf. De emissie vindt dan plaats bij het opwekken van de elektriciteit.

Scope 3 focust op alle overige emissies als gevolg van de activiteiten van het bedrijf zoals bijvoorbeeld gebruikte chemicaliën bij de productie van drinkwater of vliegrijzen. Binnen de sector werden afspraken gemaakt over de inhoud van de 3 scopes en op welke manier deze voortaan zullen berekend worden.

Het resultaat werd op het directiecomité van AquaFlanders voorgesteld. Een samenvattende grafiek toont de CO₂-uitstoot per geleverde m³ drinkwater rekening houdend met de aankoop van groene stroom.

Thema	SDG	Omschrijving
Planeet		<p><i>Neem dringend actie om de klimaatverandering en haar impact te bestrijden. Door rationeel energiegebruik de reductie van broeikasgassen bespoedigen.</i></p>

3 Het plan 2022

Het klimaatactieplan zet in op duurzaamheid in zijn geheel. Concreet zal er steeds een koppeling zijn naar een of meerdere SDG's, eventueel aangevuld met een concrete CO₂-besparing. De doelstellingen op het vlak van CO₂-besparing zullen evolueren afhankelijk van de evolutie van de externe doelstellingen (Europa, Vlaanderen, Stad, Gemeente) die onder andere mede gestuurd zijn door beschikbare technologieën. De actuele FARYS-doelstelling op het vlak van CO₂ is 40% besparing tegen 2030 t.o.v. referentiejaar 2015.

Onderstaand de acties voor 2022, gebaseerd op de 17 SDG's (zie bijlage en <https://www.sdgs.be/nl/sdgs>). Er zijn acties specifiek voor 2022, er zijn tevens acties die permanent worden opgenomen.

Nr.	Thema	Actie	Omschrijving Doelstelling Timing	SDG	Status
1	Strategisch	AquaDuct	O: nieuwe drinkwatertoevoer-infrastructuur wordt gebouwd D: duurzame waterlevering in Vlaanderen verzekeren T: langlopend		Lopend
2	Strategisch	Synductis	O: met verschillende partners werken op het openbaar domein gecoördineerd uitvoeren D: minder hinder voor de burger en efficiënte uitvoering T: langlopend		Lopend
3	Strategisch	Innovatie	O: een ASR pilootproject samen met andere DWM opzetten D: innovatieve projecten vanuit de staf van de algemeen directeur opzetten T: boring en test in 2022		Te starten
4	Strategisch	FARYS 2030+	O: in samenwerking met TomorrowLab aan de toekomst van FARYS werken D: een duurzame strategie bevorderen T: langlopend		Lopend

5	Strategisch	Promotie core business	O: promotie en innovatie creëren D: de core business promoten T: langlopend		Lopend
6	Strategisch	Goede doelen	O: structurele ontwikkelingssamenwerking en specifieke initiatieven steunen D: meewerken aan een duurzame maatschappij T: permanent		Lopend
7	Strategisch	Fairtrade	O: eerlijke handel, Fairtrade streeft naar een wereld waarin de producenten in waardige levensomstandigheden leven, en volledig kunnen beslissen over hun eigen toekomst. D: verder opvolgen van de keuze voor Fairtrade producten T: permanent	 	lopend
8	Strategisch	Rouwen op het werk	O: collega's die met verlies te maken kregen helpen re-integreren D: maximaal indien gewenst medewerkers na een afwezigheid door verlies helpen re-integreren T: permanent		Lopend
9	Strategisch	Opleidingspakket sport	O: in navolging van de opleiding sport met grenzen, ook opleidingen aanbieden omgaan met agressie, diversiteit, ... D: medewerkers in sportaccommodaties maximaal ondersteunen T: permanent		Lopend
10	Strategisch	Innovatie: circulair water	O: innovatieve projecten starten rond circulair water of eraan deelnemen D: inzetten van innovatie rond water in uitvoering van de klimaatadaptatie T: permanent		Lopend

11	Strategisch	Innovatieve hersteltechnieken	<p>O: waar mogelijk innovatieve onderhouds- en hersteltechnieken toepassen</p> <p>D: efficiënt onderhoud en herstel van o.a. transportleidingen uitvoeren</p> <p>T: permanent</p>	<p>9 INDUSTRIE, INNOVATIE EN INFRASTRUCTUUR</p> 	Te starten
12	Strategisch	Circulair ondernemen	<p>O: kunstgrasvelden circulair (her)aanleggen – waar opportuniteit zich voordoet dit toepassen</p> <p>D: circulair ondernemen stimuleren</p> <p>T: permanent</p>	<p>12 VERANTWOORDE CONSUMPTIE EN PRODUCTIE</p> 	Lopend
13	Strategisch	Innovatief klantenproces	<p>O: RPA (Robotic Process Automation): er wordt een pilootproject uitgewerkt waarbij via RPA-software eenvoudige menselijke taken kunnen uitgevoerd worden (vb. aanpassen van de verzendbesturing voor de klanten die een digitale factuur hebben aangevraagd)</p> <p>D: innovatieve processen implementeren</p> <p>T: 2022 volgende processen opzetten</p>	<p>8 EERLIJK WERK EN ECONOMISCHE GROEI</p> 	Te starten
14	Strategisch	Slimme technologie	<p>O: nieuwe technologieën in het drinkwater introduceren zowel naar lekdetectie als naar kwaliteit</p> <p>D: innovatief zijn in drinkwater</p> <p>T: de geteste methoden toepassen</p>	<p>9 INDUSTRIE, INNOVATIE EN INFRASTRUCTUUR</p> 	Lopend
15	Strategisch	Innovatief waterkwaliteit monitoren	<p>O: nieuwe methodes integreren om sneller drinkwaterkwaliteit te kennen</p> <p>D: innovatieve meetmethodes gebruiken om drinkwaterkwaliteit te monitoren</p> <p>T: 2022</p>	<p>3 GOEDE GEZONDHEID EN WELZIJN</p> 	Lopend
16	Strategisch	Waterzuivering	<p>O: decentrale waterzuiveringsprojecten ondersteunen</p> <p>D: water integraal benaderen en ander water gebruiken</p> <p>T: permanent</p>	<p>12 VERANTWOORDE CONSUMPTIE EN PRODUCTIE</p> 	Lopend
17	Strategisch	Duurzaam aankopen	<p>O: in elk aankoopdossier maximaal duurzaamheid integreren</p> <p>D: mee bouwen door aankoop aan een circulaire economie</p> <p>T: permanent</p>	<p>12 VERANTWOORDE CONSUMPTIE EN PRODUCTIE</p> 	Lopend

18	Strategisch	Educatief centrum	<p>O: in het WPC van Oostende een educatief centrum inrichten</p> <p>D: iedereen bewust maken van de evoluties drinkwater / mogelijkheden</p> <p>T: 2022</p>		Te starten
19	Strategisch	Arbeidsmarktkansen verbreden	<p>O: FARYS bij studenten in de belangstelling plaatsen</p> <p>D: jonge goede werkkrachten werven via stageplaatsen</p> <p>T: permanent</p>		Lopend
20	Strategisch	Digitaal legionellabeheer	<p>D: via een automatisatie legionellabeheer ondersteunen</p> <p>O: nieuwe technieken inzetten om water en papier uit te sparen</p> <p>T: permanent</p>		Lopend
21	Energie	Energieboekhouding	<p>O: verfijnen van de tool zodat gericht op een gebouw kan gewerkt worden</p> <p>D: acties initiëren die energie besparen, economisch en ecologisch om op die manier uitstoot te reduceren</p> <p>T: langlopend</p>		Lopend
22	Papieractie	Digitale facturatie	<p>O: het aantal gebruikers van digitale facturatie verhogen, ook voor sporters</p> <p>D: elke pdf-factuur bespaart papier, drukwerk, postbedeling. Ook zo xml, Doccle of e-loket</p> <p>T: langlopend</p>		Lopend
23	Papieractie	E-dossier loket	<p>O: burgers en kleine ondernemingen hebben toegang tot hun data, aansluitend wordt online betalen mogelijk gemaakt, processen uitgebreid</p> <p>D: procesoptimalisatie door digitalisering</p> <p>T: opstart 2021 - uitrol 2022</p>		Lopend
24	Mobiliteit	Groene dienstwagens	<p>O: dienstwagens op alternatieve brandstof in gebruik nemen</p> <p>D: CO₂-reductie bevorderen</p> <p>T: permanent</p>		lopend

25	Mobiliteit	PIO dienstwagens	O: een innovatief aankoopdossier voor waterstofbestelwagens starten D: 3 waterstofdienstwagens inzetten T: 2022	11 DUURZAME STEDEN EN GEMEENSCHAPPEN 	lopend
26	Mobiliteit	Duurzame dienstverplaatsingen	O: alternatieven voor alle dienstverplaatsingen met duurzame transportmiddelen uitwerken D: CO ₂ -reductie bevorderen en een voorbeeld voor anderen zijn T: langlopend	9 INDUSTRIE, INNOVATIE EN INFRASTRUCTUUR 	Lopend
27	Mobiliteit	Duurzaam woonwerkverkeer	O: het bedrijfswagenbeleid herbekijken D: de bedrijfswagens aan de actualiteit aanpassen T: 2022	13 KLIMAATACTIE 	Lopend
28	Mobiliteit	Week van mobiliteit	O: Deelnemen aan de actieweek van mobiliteit D: medewerkers sensibiliseren tijdens de week van de mobiliteit T: jaarlijks	9 INDUSTRIE, INNOVATIE EN INFRASTRUCTUUR 11 DUURZAME STEDEN EN GEMEENSCHAPPEN 	Te starten
29	Groen werken	Dikketruierendag	O: deelnemen aan de actie dikketruierendag "Meer biodiversiteit helpt het klimaat!" D: collega's sensibiliseren om duurzaam naar het werk te komen T: jaarlijks volgens Vlaams thema	13 KLIMAATACTIE 	Lopend
30	Groen werken	Afval is grondstof	O: sorteringsregels herhalen binnen FARYS en gescheiden afvalophaling bevorderen D: recyclage bevorderen en grondstoffen beschermen T: permanent nodig	12 VERANTWOORDE CONSUMPTIE EN PRODUCTIE 	Te starten

31	Groen werken	Oud ICT-materiaal zinnig afvoeren	<p>O: aan de hand van afgeschreven ICT-materiaal acties initiëren, ofwel via bosaanplanting of schenken aan goede doelen</p> <p>D: het oude ICT-materiaal omzetten naar bomenaanplant of een schenking aan een goed doel</p> <p>T: permanent</p>	 of 	Te starten
32	Mobiliteit	Laadinfrastructuur	<p>O: op 13 semi-publieke parkings van sportaccommodaties 91 laadpalen plaatsen</p> <p>D: stijgende behoefte aan laadpalen invullen</p> <p>T: tegen 1 oktober 2022</p>		
33	Mobiliteit	Laadinfrastructuur	<p>O: strategie bepalen voor de uitrol van laadpalen op semi-publieke plaatsen</p> <p>D: op semi-publieke plaatsen de laadinfrastructuur uitbreiden</p> <p>T: 2022</p>		Te starten
34	Groen werken	Biodiversiteit	<p>O: de gegunde raamovereenkomst opvolgen - projecten</p> <p>D: biodiversiteit integreren in het groenonderhoud</p> <p>T: permanent</p>		Lopend
35	CO ₂	Uitstoot-reductie	<p>O: de impact van de acties op de uitstoot meten</p> <p>D: de CO₂-reductie meten en zo waar mogelijk extra acties stimuleren. De doelstelling is om de Vlaamse doelstelling 40% tegen 2030 te realiseren t.o.v. 2015</p> <p>T: permanent</p>		Lopend
36	Recuperatie water	Wij(k)water	<p>O: onderzoeksproject water</p> <p>D: opvangen, recupereren en infiltreren van regenwater van kerken</p> <p>T: langlopend</p>		Lopend

37	Sociale initiatieven ondersteunen	Streekmotor 23	O: structurele partner van Streekmotor D: sociale initiatieven ondersteunen T: 2020-2024		Lopend
38	Circulaire economie	Palletten recyclen	O: palletten laten ophalen zodat ze hergebruikt kunnen worden D: recyclage materialen T: verder lopend 2022		Lopend
39	Promotie water	Educatief materiaal AquaFlanders	O: educatief materiaal aanbieden aan scholen D: kinderen waterbewust maken T: 2022		Lopend
40	Bedrijfsvoering	Thuiswerken	O: structureel thuiswerk opstarten, met aandacht voor welzijn D: thuiswerk organiseren voor functies die dit toelaten T: 2022		Te starten
41	Promotie drinkwater	Watertappunten	O: watertappunten op openbaar domein aanbieden D: uitrol opstarten T: 2022		Te starten
42	Strategisch	Vorming SDG-tools	O: vorming in de SDG's organiseren D: duurzaamheid verder integreren in de corebusiness T: permanent		Te starten
43	Strategisch	Klantprocessen	O: verdere digitalisering D: de digitalisering inclusief verderzetten T: permanent		Te starten
44	Strategisch	Kaderrichtlijn water	O: via reductiedoelstellingen een investeringsplan opmaken voor rioleringen D: de doelstellingen uit de Kaderrichtlijn water halen T: 2019 - 2027		Lopend

45	Strategisch	Hemelwaterplannen	O: geactualiseerde hemelwaterplannen opstellen D: met concrete plannen overstrooming bij hevige regenval verhinderen T: 2019 - 2027	9 INDUSTRIE, INNOVATIE EN INFRASTRUCTUUR 	Lopend
46	Strategisch	Innovatie capteren	O: innovation board opzetten D: alle innovatieve ideeën capteren en stroomlijnen T: 2022	4 KWALITEITS-ONDERWIJS 	Lopend
47	Strategisch	Mobiliteit	O: visienota laadpalen bij S-deelnemers en eventueel CREAT-partners D: laadpalen installeren T: vanaf 2022	9 INDUSTRIE, INNOVATIE EN INFRASTRUCTUUR 	Te starten
48	Strategisch	Corporate identity	O: voorbereiden 100 jaar TMVW D: 100-jarig bestaan bedrijf vieren T: voorbereiding 2022 - feest 2023	16 VREDE, VEILIGHEID EN STERKE PUBLIEKE DIENSTEN 	Lopend

